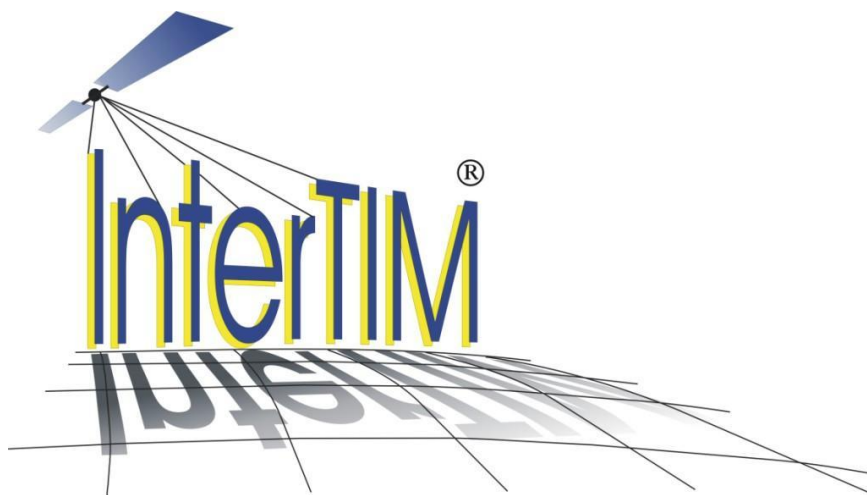

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY SOMONINO**

TOM II

Kierunki zagospodarowania przestrzennego

ul. Noniewicza 85B/IV, 16-400 Suwałki, tel. (+48) 875674313, fax. (+48) 875657675

Al. Stanów Zjednoczonych 72/180, 04-036 Warszawa, tel. (+48)605-907-700

Opracowanie wykonał zespół w składzie:

Główny projektant: dr inż. Ludmiła Pietrzak

mgr Anna Bultralik

mgr inż. arch. Paweł Fiann

mgr inż. Tadeusz Kościuk

mgr inż. Dawid Kruszyłowicz

mgr inż. Joanna Pietrzak

mgr Marcin Strug

Spis treści

1	Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego	6
1.1	Zasady i kierunki zmian w strukturze przestrzennej	9
1.2	Audyt krajobrazowy	15
2	Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy	16
2.1	Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy	16
2.2	Tereny objęte ograniczeniami lub zakazem zabudowy	22
2.3	Ustalenia dotyczące parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu gminy Somonino	23
3	Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk	27
3.1	Obszary objęte prawnymi formami ochrony przyrody na podstawie ustawy o ochronie przyrody	27
3.2	Obszary objęte innymi prawnymi formami ochrony	29
3.2.1	Z tytułu przepisów prawa - Ustawa o lasach i Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych	29
3.2.2	Z tytułu przepisów Ustawy prawo wodne	30
3.2.3	Z tytułu przepisów prawa – Prawo geologiczne i górnicze oraz Prawo ochrony środowiska	31
3.2.4	Z planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego	32
3.3	Obszary wskazane do objęcia prawnymi formami ochrony przyrody	32
3.4	Zasady ochrony krajobrazu kulturowego	33
4	Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	34
4.1	Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków	35
4.2	Obiekty i obszary ujęte w gminnej ewidencji zabytków	35
4.3	Strefy konserwatorskie	37
4.4	Zasady ochrony zabytków archeologicznych	38
4.4.1	Kierunki ochrony stanowisk archeologicznych o własnej formie terenowej	40
4.4.2	Kierunki ochrony płaskich stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków	42
4.4.3	Kierunki ochrony płaskich stanowisk archeologicznych ujętych w ewidencji zabytków	42
4.4.4	Strefy ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych	43
4.4.5	Podsumowanie	43
4.5	Zasady ochrony dóbr kultury współczesnej	45
4.6	Obiekty proponowane do objęcia ochroną konserwatorską	45

5	Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.....	46
5.1	Układ drogowy	46
5.2	Układ kolejowy	49
5.3	Szlaki turystyczne.....	51
5.4	Infrastruktura techniczna	53
5.4.1	Sieć wodociągowa i kanalizacyjna.....	53
5.4.2	Gospodarka odpadami	54
5.4.3	Energia elektryczna	55
5.4.4	Zaopatrzenie w gaz.....	57
5.4.5	Zaopatrzenie w energię ciepłą	57
5.4.6	Telekomunikacja	58
5.4.7	Odprowadzanie wód opadowych, regulacja stosunków wodnych	59
6	Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym ...	61
7	Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów rządowych.....	63
8	Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające wprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej	65
8.1	Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych.....	65
8.2	Obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości	65
8.3	Obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m ²	65
8.4	Obszary przestrzeni publicznej.....	65
9	Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne	69
10	Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	72
10.1	Rolnicza przestrzeń produkcyjna	73
10.2	Leśna przestrzeń produkcyjna	75
10.2.1	Zalesianie gruntów	76
11	Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych.....	77
11.1	Obszary szczególnego zagrożenia powodzią	77
11.2	Obszary osuwania się mas ziemnych	77
12	Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny	79
13	Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej	80

14	Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji	81
14.1	Obszary zdegradowane.....	83
15	Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych	84
16	Obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.....	87
17	Obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100kW, a także ich strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu	89
18	Kierunki i zadania w zakresie rozwoju turystyki na terenie gminy Somonino w odniesieniu do dokumentów ponadlokalnych.....	92

1 Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego

Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym nakłada na samorząd gminny obowiązek sporządzenia „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego” dla obszaru w granicach administracyjnych gminy.

Zgodnie z art. 9 ust. 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego nie jest aktem prawa miejscowego. Stanowi jednak podstawę do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i poprzedza ich wykonanie. Studium jest uchwalane przez radę gminy i tym samym zobowiązuje organy gminy do podejmowania działań zmierzających do realizacji polityki w nim określonej.

Projekt ten składa się z następujących części:

1) Część tekstowa:

- *Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego* - przedstawiające stan istniejący, tzn. diagnoza aktualnej sytuacji społeczno – ekonomicznej gminy, warunki i jakość życia mieszkańców, struktura przyrodnicza środowiska, ochrona przyrody, dziedzictwo kulturowe, zagospodarowanie infrastrukturalne i inne.
- *Kierunki zagospodarowania przestrzennego* – przedstawiające politykę przestrzenną rozwoju gminy w oparciu o zasady ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju.

2) Część graficzna (będąca uzupełnieniem części tekstowej):

- „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego” mapa w skali 1:10 000.
- „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” mapa w skali 1:10 000.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy sporządzone jest w celu określenia polityki przestrzennej gminy. Na etapie jego opracowania zostają zidentyfikowane problemy związane z zagospodarowaniem przestrzennym oraz walory środowiska przyrodniczego, kulturowego i inne. Wszelkie prace związane z rozpoznaniem ww. elementów prowadzą do określenia kierunków rozwoju gminy w oparciu o zasady ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju. Kierunki zagospodarowania przestrzennego określone w Studium są wynikiem zarówno uwarunkowań zewnętrznych, jak

i wewnętrznych wpływających na rozwój gminy. Uwarunkowania te zostały określone w dokumentach strategicznych, programujących rozwój gminy, nie tylko w aspekcie lokalnym, ale także w aspekcie powiązań z obszarem powiatu, województwa oraz całego kraju. Podstawowymi dokumentami, uwzględniającymi uwarunkowania zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne wraz z postulatami z istotnymi dla kształtowania struktury przestrzennej gminy Somonino, są:

W zakresie uwarunkowań i kierunków rozwoju na poziomie lokalnym (wewnętrznym):

- Aktualizacja projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Somonino na lata 2014-2030,
- Gminny program opieki nad zabytkami gminy Somonino na lata 2017 – 2020,
- Gminna Ewidencja Zabytków gminy Somonino,
- Plan Odnowy Miejscowości Hopowo, Gmina Somonino,
- Plan Odnowy Miejscowości Borcz, Gmina Somonino,
- Plan Odnowy Miejscowości Somonino, Gmina Somonino,
- Plan Odnowy Miejscowości Goręczyno, Gmina Somonino,
- Strategia Rozwoju Gminy Somonino na lata 2012 – 2019,
- Wieloletnia Prognoza Finansowa dla Gminy Somonino na lata 2018 – 2035,
- Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Somonino, Gdańsk 2015,
- Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Somonino w 2013 roku.

W zakresie uwarunkowań i kierunków rozwoju na poziomie ponadlokalnym (zewnętrznym):

- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego, 2030,
- Program opieki nad zabytkami województwa pomorskiego na lata 2016 – 2019,
- Koncepcja zrównoważonej polityki miejskiego województwa pomorskiego,
- Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2022,
- Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020.

W nawiązaniu do wymienionych dokumentów kluczowymi dla rozwoju gminy są następujące zadania ponadlokalne i lokalne:

- Prace na alternatywnym ciągu transportowym Bydgoszcz - Trójmiasto, obejmującym linie 201 i 203, etap I i II- wraz z elektryfikacją wraz z budową łącznicy Łąg Południe - Łąg Wschód pomiędzy liniami kolejowymi nr 201 i 203,
- Budowa linii dwutorowej 400 kV Gdańsk Przyjaźń – Żydowo Kierzkowo,
- Budowa i modernizacja kanalizacji sanitarnej wraz z budową układów tłocznych i modernizacją przepompowni ścieków w ramach aglomeracji ściekowych powyżej 2.000 RLM, w tym: (...) Somonino, (...),
- Inwestycje wynikające z Planu gospodarki odpadami,
- Kajakiem przez Pomorze - zagospodarowanie szlaków wodnych w województwie pomorskim dla rozwoju turystyki kajakowej – Poprawa bezpieczeństwa na szlakach kajakowych poprzez rozbudowę i poprawę standardu infrastruktury turystycznej, w szczególności kajakowej oraz działania promujące tę formę aktywnej turystyki,
- Inwestycje kolejowe:
 - ✓ realizacja projektu Pomorska Kolej Metropolitalna, elektryfikacja linii kolejowej nr 201 (Gdynia - Kościerzyna),
 - ✓ zwiększenie częstotliwości i liczby połączeń kolejowych na linii kolejowej nr 201 – w ramach Pomorskiej Kolei Metropolitalnej,
 - ✓ przebudowa linii kolejowej nr 201 (Gdynia Port - Bydgoszcz) wraz z budową drugiego toru i elektryfikacją całej linii,
 - ✓ rewitalizacja i przebudowa sieci kolejowej nr 214 (na odcinku Somonino – Kartuzy),
- pozostałe:
 - ✓ budowa węzła integracyjnego Somonino wraz z trasami dojazdowymi,
 - ✓ rozbudowa systemu wodno-kanalizacyjnego na terenie gminy Somonino,
 - ✓ budowa drogi gminnej relacji Somonino-Goręczyno,
 - ✓ modernizacja dróg gminnych,
 - ✓ budowa parku rekreacyjno-wypoczynkowego w Somoninie.

Analiza stanu istniejącego gminy przeprowadzona w oparciu o wizję terenową oraz analizę opracowanych dla gminy dokumentów strategicznych pozwala stwierdzić, że dominującą funkcją gminy jest turystyka i wypoczynek oraz rolnictwo.

Głównym obszarem gospodarki Gminy Somonino jest turystyka, której sprzyjają niezwykle warunki krajobrazowe oraz połączenia drogowe. Piękno krajobrazu gminy tworzy

urozmaiconą rzeźbą terenu, lasy, jeziora, „oczka wodne” i rzeka Radunia, występowanie jezior: Ostrzyckiego, Połęczyńskiego, Rąty i Trzebno, znaczne zalesienie obszaru oraz nieskażone środowisko naturalne. W skład połączeń komunikacyjnych wchodzi: droga krajowa nr 20 oraz droga wojewódzka nr 224, drogi powiatowe nr 10252, nr 10254 oraz droga 10315, kolej, linie autobusowe oraz sieć ścieżek rowerowych.

1.1 Zasady i kierunki zmian w strukturze przestrzennej

Zadania ponadlokalne celu publicznego wraz z zadaniami o znaczeniu lokalnym stanowią główny instrument realizacji polityki przestrzennej gminy z zachowaniem zasady zrównoważonego rozwoju. Zasady rozumianej jako utrzymywanie względnej równowagi funkcjonalno – przestrzennej między: ekologiczną, społeczną i ekonomiczną sferą rozwoju gminy. Przyjęte kierunki i zmiany w strukturze przestrzennej oraz zasady zagospodarowania przestrzennego są ściśle związane ze wspomnianymi zadaniami celu publicznego (lokalnymi i ponadlokalnymi) oraz uwarunkowaniami gminy, tj.:

- usytuowaniem przy drodze krajowej nr 20,
- położeniem w sąsiedztwie Trójmiasta – możliwość wykorzystania bliskości ośrodka trójmiejskiego dla aktywizacji lokalnej gospodarki i turystyki,
- położeniem w strefie obszarów chronionych,
- wysokimi walorami turystycznymi (rzeki, jeziora, lasy, Kaszubski Park Krajobrazowy, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, rezerваты przyrody, szlaki piesze, rowerowe i kajakowe),
- wysokim udziałem użytków rolnych w strukturze przestrzennej gminy,
- warunkami i jakością życia mieszkańców,
- dotychczasowym władaniem i zainwestowaniem terenu,
- możliwościami rozwoju gminy,
- stanem systemów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wyznacza kierunki rozwoju gminy oraz stanowi podstawę do podejmowania dalszych działań z zakresu planowania przestrzennego.

Na terenie gminy proponuje się minimalizację rozpraszania zabudowy poza istniejące jednostki osadnicze. Zaleca się dążenie do zagęszczania struktury przestrzennej gminy.

Pożądanym jest dalszy rozwój funkcji osadniczych uzupełniony działalnością pozarolniczą (usługową, handlową).

W związku z powyższym, szansą gminy Somonino jest polityka rozwojowa oparta na terenach atrakcyjnych przyrodniczo, krajobrazowo, kulturowo. Szereg czynników tworzy doskonałe warunki do rozwoju. Dzięki aktywnemu porządkowaniu istniejących zespołów zabudowy, a zwłaszcza zaniedbanych obszarów oraz aktywizacji gospodarczej terenów przy głównych ciągach komunikacyjnych i odbudowie bazy turystycznej, gmina uzyska nowoczesną strukturę. Jej wyposażenie w sprawne systemy obsługi technicznej jest warunkiem powodzenia wytyczonych celów.

W ramach studium przewiduje się następujący zakres przekształceń przestrzennych:

- możliwość modernizacji i rozbudowy istniejącej zabudowy lub realizacji nowej zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej z przeznaczeniem rolniczym (produkcja i przetwórstwo rolne) zgodnie z zasadami ładu przestrzennego oraz kompozycją przestrzenną jednostki osadniczej,
- możliwość realizacji obiektów usługowych i produkcyjnych, przy czym w zabudowie mieszkaniowej należy unikać lokalizacji przedsięwzięć, które z racji procesów technologicznych oraz zwiększonego ruchu pojazdów mogłyby być uciążliwe dla środowiska i mieszkańców,
- zagospodarowanie terenów przyjeziornych i przyrzecznych,
- rewitalizacja terenów „górnego tarasu”. Umożliwienie lepszego wykorzystania walorów turystycznych,
- dalszy racjonalny, spójny, zgodny z ładem architektonicznym i tradycjami - rozwój „dolnego tarasu”.

W celu zapewnienia ładu przestrzennego w kształtowaniu zagospodarowania gminy oraz utrzymania i zapewnienia harmonijnego rozwoju struktur przestrzennych jednostek osadniczych, przy jednoczesnym zachowaniu walorów krajobrazowych, przyrodniczych i kulturowych, należy przyjąć następujące zasady:

- 1) kreowanie nowej zabudowy z uwzględnieniem charakteru i stylu stosowanego w danej miejscowości;
- 2) lokalizowanie nowej zabudowy w obrębie obszarów już zabudowanych;

- 3) kreowanie lokalnych centrów wsi, szczególnie tych leżących przy głównych ciągach komunikacyjnych i turystycznych, poprzez modernizację i budowę infrastruktury technicznej oraz lokalizowanie usług obsługi mieszkańców i turystów;
- 4) racjonalne wykorzystanie terenów najbardziej atrakcyjnych usługowo-produkcyjnie, powiększenie ilości i powierzchni terenów usługowo-produkcyjnych;
- 5) racjonalne wykorzystanie terenów najbardziej atrakcyjnych turystycznie – preferowany rozwój funkcji agroturystycznej i turystyki wiejskiej w większości jednostek wiejskich gminy;
- 6) poprawa standardu infrastruktury technicznej;
- 7) skanalizowanie i zwodociągowanie gminy.

ZASADY KSZTAŁTOWANIA TERENÓW MIESZKANIOWYCH

W zakresie kształtowania wysokiej jakości środowiska mieszkaniowego, zgodnie z zapisami Planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego, przyjmuje się następujące zasady:

- Zasadę zapewnienia odpowiedniej **dostępności terenów mieszkaniowych do podstawowych usług publicznych, transportu zbiorowego, przestrzeni publicznych, w tym przestrzeni otwartych**, przy czym przez odpowiednią dostępność należy rozumieć wzajemne rozmieszczenie funkcji mieszkaniowych oraz funkcji związanych z ich bezpośrednią obsługą, zapewniające dojście piesze i dojazd rowerem w sposób: bezpieczny oraz możliwie najkrótszy (zasada 1.2.1);
- Zasadę zapewnienia odpowiedniej **dostępności terenów mieszkaniowych do infrastruktury technicznej** (w szczególności do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej oraz energetycznej) warunkującej poziom życia zgodny ze współczesnymi standardami cywilizacyjnymi, przy czym: w zakresie zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków należy uwzględnić budowę urządzeń służących do zaopatrzenia w wodę realizowaną jednocześnie z rozwiązaniem spraw gospodarki ściekowej (zasada 1.2.3).

Zasady kształtowania terenów mieszkaniowych dla rejonu Obszaru Metropolitalnego pn. "turystyczno-rolniczy kaszubski E"

Obszar Metropolitalny został podzielony na 8 rejonów. Gmina Somonino należy do rejonu pn. "turystyczno-rolniczy kaszubski E" ekstensywnego uzupełniania zabudowy mieszkaniowej.

Charakterystyka rejonu: rejon dominacji zainwestowania wiejskiego, zarówno skupionego jak i rozproszonego (w tym zabudowy letniskowej), z licznymi terenami usług turystyki, głównie w strefach przyjeziornych, o mozaikowym zróżnicowaniu struktury środowiska przyrodniczego, w przeważającej części objęty *Kaszubskim Parkiem Krajobrazowym* i obszarami chronionego krajobrazu.

Specyficzne zasady:

- zasada regeneracji i ekstensywnego uzupełniania zabudowy mieszkaniowej w zwartej zabudowie wiejskiej, zwłaszcza we wsiach gminnych;
- zasada uzupełniania istniejących struktur w otoczeniu węzłów i przystanków zintegrowanych kolei metropolitalnej, w obszarach o korzystnych uwarunkowaniach środowiskowych i infrastrukturalnych (w granicach aglomeracji ściekowych oraz poza zasięgiem korytarzy ekologicznych);
- zasada dostosowania skali i intensywności zabudowy do pojemności przestrzeni na przyrodniczych obszarach chronionych.

Ryc. 1.1 Rejonizacja Obszaru Metropolitalnego ze względu na zasady kształtowania terenów mieszkaniowych

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot 2030

Zasady etapowania rozwoju gminy

Mając na uwadze analizy wynikające z uwarunkowań gminy oraz prognozy dotyczące zmian liczby ludności gminy, studium wprowadza etapowanie rozwoju przestrzennego poszczególnych funkcji terenu, dotyczących w szczególności zabudowy mieszkaniowej. Wpłyne to pozytywnie na ograniczenie chaotycznego rozwoju wsi oraz pozwoli na racjonalne wykorzystanie środków finansowych budżetu gminy na obsługę komunikacyjną i techniczną terenów rozwojowych. Ponadto pozwoli na dokonanie podsumowania i weryfikacji terenów stanowiących ofertę inwestycyjną po pewnym czasie obowiązywania studium.

W związku z powyższym przyjmuje się następujące zasady:

1. Zasada etapowania realizacji inwestycji w zakresie poszczególnych funkcji:
 - Etap 1- tereny położone w zwartej zabudowie wsi,
 - Etap 2 – tereny przeznaczone do zagospodarowania w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania terenu,
 - Etap 3- pozostałe tereny przeznaczone pod zabudowę w studium.

2. Zasada etapowania kompleksowego rozwoju jednostek osadniczych:

Wyznaczenie obszarów nowej zabudowy w poszczególnych jednostkach osadniczych powinno być związane z zapewnieniem dostępu do infrastruktury technicznej, systemów transportowych oraz podstawowych usług i przestrzeni publicznych. Najrozsądniejszym rozwiązaniem realizacji inwestycji w zakresie przeznaczenia zaplanowanego w studium jest wcześniejsze planowanie nowej zabudowy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, które skonkretyzowałyby parametry zagospodarowania oraz wprowadziłyby szczegółowy sposób przeznaczenia terenu. W konsekwencji, poszczególne inwestycje miałyby nie tylko usystematyzowane przeznaczenie z dokładnością co do działek, ale również zapewniony dostęp do infrastruktury technicznej, komunikacyjnej oraz usług komercyjnych i niekomercyjnych. Wskazane jest sporządzanie planów dla większych obszarów, które obejmowałyby nie tylko konkretny jeden rodzaj zabudowy (wnioskowany przez osobę zainteresowaną), ale zapewniłyby zaplecze usługowe i infrastrukturalne całych parceli. Zaleca się aby unikać planowania nowej zabudowy (przede wszystkim mieszkaniowej) bez wcześniejszej analizy demograficznej i przestrzennej danego obszaru. Opracowania takie mają na celu wskazanie proporcji pomiędzy poszczególnymi funkcjami (np. zabudowa mieszkaniowa i zabudowa usługowa) oraz potrzeb realizacji nowej infrastruktury technicznej i drogowej.

W studium wskazano kilka rodzajów zagospodarowania terenów, określając ich wiodącą funkcję i kierunek zagospodarowania:

Podstawowe kierunki zagospodarowania:

- rozwój budownictwa mieszkaniowego,
- rozwój funkcji agroturystycznej i turystyki wiejskiej w większości jednostek wiejskich gminy,
- rozwój działalności rolniczej,
- rozwój działalności pozarolniczej.

Uzupełniające kierunki zagospodarowania:

- utrzymanie estetyki i kompozycji przestrzennej wsi,
- uzbrojenie terenów zabudowanych oraz przeznaczonych pod zabudowę w urządzenia infrastruktury technicznej (wodociągi, przydomowe oczyszczalnie ścieków, kanalizacja, sieć elektroenergetyczna),

- budowa lub rozbudowa systemu komunikacyjnego,
- racjonalne wykorzystanie walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych poprzez preferowanie zagospodarowania turystycznego i wypoczynkowego,
- ochrona dziedzictwa kulturowego, służąca utrwalaniu tożsamości gminy i utrzymaniu głównych elementów jego struktury funkcjonalno - przestrzennej,
- wyeksponowanie funkcji rolnej gminy jako głównej, poprzez odbudowę i rozbudowę bazy produkcji i przetwórstwa rolnego,
- ograniczenie lokalizacji inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

1.2 Audyt krajobrazowy

Na terenie województwa pomorskiego a tym samym na terenie gminy Somonino nie był prowadzony audyt krajobrazowy, w związku z powyższym nie zostały również określone granice krajobrazów priorytetowych.

2 Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy

2.1 Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy

W oparciu o analizę uwarunkowań fizjograficznych, dotychczasowego zagospodarowania terenu gminy Somonino oraz zadań uwzględnionych w dokumentach strategicznych, wydzielono tereny o różnym przeznaczeniu i różnych zasadach zagospodarowania. Przyporządkowanie do funkcji wiodącej nastąpiło na podstawie generalizacji poszczególnych funkcji szczegółowych. Oznacza to, że w zakresie poszczególnej funkcji mogą zawierać się też inne, mniej znaczące ze względu na zajmowaną powierzchnię.

Przez usługi nieuciążliwe, opisywane poniżej, należy rozumieć usługi takie jak: gastronomia, handel, usługi oświaty, usługi administracji, usługi kultury, usługi hotelarskie, biura, działalność gospodarczą wynikającą z wykonywania wolnych zawodów, usługi ochrony zdrowia, usługi kosmetyczne, rzemiosło nieuciążliwe (np. fryzjer, krawiec, szewc itp.), a także inne usługi o podobnym stopniu uciążliwości spełniające normatywne parametry uciążliwości w strefie zabudowy mieszkaniowej.

Tereny zabudowy wielofunkcyjnej – M1 oraz projektowane tereny zabudowy wielofunkcyjnej – M2

Tereny zabudowy wielofunkcyjnej zgodne są ze specyfiką gminy, której przestrzenna struktura nawiązuje do innych wiejskich jednostek osadniczych na Kaszubach, które cechuje różnorodność form przestrzennych.

Gmina Somonino jest gminą turystyczno-rolniczą. Jest to rejon dominacji zainwestowania wiejskiego, zarówno skupionego jak i rozproszonego, w tym zabudowy letniskowej, z licznymi terenami turystycznymi, głównie w strefach przyjeziornych. Trudno jest w związku z tym wyodrębnić dominujący typ zabudowy i przypisać jej wiodącą funkcję w przyszłości. Rodzaj typów zabudowy w poszczególnych wsiach jest bowiem bardzo zróżnicowany.

W ramach przeznaczenia terenu planuje się dalszy rozwój zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zabudowę mieszkaniową wielorodzinną do 4 mieszkań, zabudowy zagrodowej wraz z obiektami związanymi z hodowlą i przetwórstwem rolniczym. Zezwala się na lokalizację zabudowy rekreacyjnej, pensjonatowej oraz agroturystyki. W ramach funkcji dopuszcza się lokalizację usług nieuciążliwych. Preferowanym kierunkiem rozwoju zabudowy jest dopełnianie ukształtowanej już struktury przestrzennej. Jako funkcje uzupełniające przewiduje się: ogrodnictwo, zieleni urządzoną, stawy hodowlane.

Ustala się granice uciążliwości dla zabudowy wielofunkcyjnej w granicach działki.

Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej - MW

Tereny obecnie zajęte pod zabudowę mieszkaniową wielorodzinną. Dalszy rozwój następować będzie na zasadach dopełnień dotąd ukształtowanej struktury zabudowy. W ramach terenów obejmujących zabudowę mieszkaniową wielorodzinną dopuszcza się lokalizację zabudowy usługowej nieuciążliwej, a także zieleni, placów zabaw, parkingów i innych elementów towarzyszących wiodącej funkcji.

Tereny zabudowy rekreacji indywidualnej – ML1 oraz projektowane tereny zabudowy rekreacji indywidualnej – ML2

Tereny zabudowy rekreacji indywidualnej obejmują najbardziej turystyczne miejscowości: Ostrzyce i Połęczyno. Dalszy rozwój następować będzie na zasadach dopełnień dotąd ukształtowanej struktury zabudowy.

Jako funkcje uzupełniające przewiduje się: garaże, zieleni urządzoną oraz obiekty małej architektury.

Tereny zabudowy usługowej - U1 oraz projektowane tereny zabudowy usługowej – U2

Tereny zabudowy usługowej, których rozwój będzie następować na zasadzie dopełnień w ramach obowiązującej funkcji oraz w ramach nowo wyznaczonych terenów.

W ramach funkcji możliwa jest lokalizacja obiektów związanych z usługami komercyjnymi i publicznymi w tym obiektów kultury i obiektów rekreacyjno-sportowych. Dopuszcza się lokalizację lokali mieszkalnych, po spełnieniu wymagań wynikających z przepisów odrębnych.

Projektowane tereny usług turystyki – UT

W ramach przeznaczenia terenu planuje się: tworzenie bazy usługowej i noclegowej związanej z turystyką i wypoczynkiem.

W ramach wyznaczonej funkcji możliwa jest realizacja zespołów turystyczno-wypoczynkowych z zapleczem gastronomicznym i noclegowym oraz pomieszczeniami socjalno-administracyjnymi (ośrodki wypoczynkowe, hotele, pensjonaty, centra konferencyjne, zespoły domków letniskowych, itp.), a także realizacja ogólnodostępnych kąpielisk, plaż, przystani wodnych oraz pól namiotowych.

Tereny zabudowy przemysłowo-usługowej- PU1 oraz projektowane tereny zabudowy przemysłowo-usługowej – PU2

Tereny przemysłowe z usługami. W ramach funkcji przewiduje się między innymi lokalizację następujących obiektów: stacje paliw, stacje zaopatrzenia w gaz, urządzenia techniczne i inżynierskie, a także składy, bazy budowlane, bazy transportowe, bazy spedycyjne, usługi techniczne motoryzacji, zakłady usług produkcyjnych, obiekty rolnictwa (kurniki, fermy itp.), zabudowy związanej z produkcją w gospodarstwach hodowlanych wraz z zapleczem administracyjnym i socjalnym. Dopuszcza się pozostawienie istniejącej zabudowy mieszkaniowej.

Tereny predysponowane do wydobywania kopalin - PE

Tereny preferowane do eksploatacji kopalin wyznaczone na obszarach udokumentowanych złóż kopalin, na których wydobywanie odbywa się lub będzie realizowane w przyszłości. Obszary te po zakończonej eksploatacji należy poddać rekultywacji.

Tereny zieleni parkowej – ZP1 oraz projektowane tereny zieleni parkowej – ZP2

W ramach funkcji zaleca się pielęgnację istniejącej roślinności oraz ewentualne nasadzenia nowych drzew i krzewów. W przyszłości należy poddać analizie nieuporządkowane przestrzennie dotąd tereny i utworzyć na nich m.in. nowe trasy spacerowe. Dla terenów zieleni parkowej funkcją uzupełniającą będą: pojedyncze obiekty usługowe i administracyjne, obiekty sportowe, place zabaw, obiekty małej architektury, parkingi, zbiorniki wodne i obiekty infrastruktury technicznej.

Tereny zieleni parkowo-rekreacyjnej - ZP/UT

Zieleń urządzona powinna pełnić funkcje estetyczne, krajobrazowe, rekreacyjne i mikroklimatyczne wraz z urządzeniami terenowymi i małą architekturą. W ramach przeznaczenia terenu ustala się realizację ogólnodostępnych kąpielisk, plaż, przystani wodnych oraz pól namiotowych.

Ponadto możliwa jest lokalizacja zieleni urządzonej z dopuszczeniem: obiektów małej architektury, schodów terenowych, wiat, altan, pergoli, zadaszeń, saun, miejsc na ogniska i innych obiektów i urządzeń związanych z przeznaczeniem podstawowym.

Zieleń towarzysząca wraz z obiektami terenowymi winna stanowić integralną część zagospodarowania terenu i łączyć się w jeden kompleks z zielenią na obszarach sąsiednich.

Tereny zieleni krajobrazowej - ZK

Teren stanowi zwarty kompleks zieleni, okalającej naturalny zbiornik wodny. W ramach funkcji ustala się zachowanie istniejącej zieleni oraz drzewostanu zgodnie z przepisami odrębnymi.

Obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW – EO1, EO2

Na terenach oznaczonych symbolami: EO planuje się lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii tj. elektrowni fotowoltaicznych (EO1) oraz elektrowni wiatrowych i elektrowni fotowoltaicznych o mocy przekraczającej 100 kW (zamiennie) (EO2). Określone dopuszczalne lokalizacje obejmują także ewentualną strefę ochronną tych urządzeń.

Tereny infrastruktury technicznej – KT

Dla terenów oznaczonych symbolem KT ustala się następujące kierunki rozwoju:

- przeznaczenie dla obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej wodociągowej, kanalizacyjnej, lotniczej.
- dopuszczenie utrzymania, rozbudowy i realizacji nowych obiektów zaplecza technicznego, administracyjnego.

Tereny kolejowe zamknięte - TK

Tereny, na których usytuowane są linie kolejowe, zastrzeżone ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa, ustalone na podstawie decyzji Ministra

Infrastruktury i Rozwoju z dnia 24 marca 2014 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych z późn.zm.

Projektowane tereny komunikacyjne – KS

Na terenach oznaczonych KS planuje się lokalizację węzła integracyjnego. W ramach funkcji możliwa jest lokalizacja jezdni, chodników, miejsc postojowych oraz obiektów małej architektury.

Tereny cmentarzy - ZC

Na terenach oznaczonych symbolem ZC ustala się zachowanie istniejących oraz historycznych cmentarzy. Ustala się kształtowanie zagospodarowania terenu zgodnie z przepisami odrębnymi.

Tereny ogrodów działkowych - ZD

Teren stanowi istniejące ogrody działkowe. Przeznaczenie terenu w formie ogrodów działkowych na cele upraw ogrodniczych a także wypoczynku i rekreacji, wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną i transportową, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Tereny rolnicze – R

Tereny rolnicze obejmują głównie łąki, pola uprawne i pastwiska, zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, śródpolne oczka wodne, cieki, rowy melioracyjne.

Na terenach rolniczych wyznacza się tereny wyłączone spod zabudowy, za wyjątkiem zabudowy związanej z użytkowaniem rolniczym gruntów. Dopuszcza się budynki i urządzenia wchodzące w skład gospodarstw rolnych (budynki mieszkalne oraz inne budynki i urządzenia służące wyłącznie produkcji rolniczej oraz przetwórstwu rolno-spożywczemu). W ramach funkcji możliwa jest lokalizacja budynków i urządzeń służących bezpośrednio do produkcji rolniczej. Dopuszcza się remonty, przebudowę i zmianę sposobu użytkowania istniejących budynków.

Za zgodne z ustaleniami niniejszego studium uznaje się ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zachowujące istniejące obecnie przeznaczenia terenów, tj. dopuszcza się możliwość zachowania ich dotychczasowego sposobu użytkowania.

Zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem rysunek studium został sporządzony na mapie topograficznej. Wszelkie funkcje z racji skali i charakteru opracowania należy interpretować jako wrysowane w części graficznej z dopuszczalną korektą granic do 20 metrów.

Wytyczne ogólne:

- 1) W ramach wszystkich wyżej wymienionych funkcji, jeśli nie narusza to przepisów odrębnych, zezwala się na lokalizację terenów komunikacji, parkingów, infrastruktury technicznej oraz zieleni.
- 2) Po spełnieniu przepisów odrębnych, dopuszcza się łączenie poszczególnych funkcji w przypadku, gdy nie będą się one ze sobą wykluczać.
- 3) W każdej ze stref dopuszcza się lokalizację urządzeń inżynierskich.
- 4) Lokalizacje nowych usług i obiektów mieszkalnych winny uwzględniać dotychczasowy charakter funkcjonalny otoczenia i nie powodować uciążliwości dla mieszkańców.
- 5) Zmiana przeznaczenia gruntów leśnych, na których w niniejszym studium planuje się realizację nowej zabudowy, dokona się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
- 6) W ramach istniejącej i projektowanej zabudowy, zezwala się na lokalizację odnawialnych źródeł energii o mocy do 100 kW na dachach budynków (baterie słoneczne/kolektory słoneczne), jako indywidualnego źródła energii, wykorzystywanego na potrzeby gospodarstwa domowego, ewentualnie innych rozwiązań technologicznych nieszkodliwych dla środowiska. Lokalizacja odnawialnych źródeł energii na obiektach podlegających ochronie konserwatorskiej możliwa jest w przypadku braku negatywnego wpływu na krajobraz kulturowy i przedmiot ochrony.
- 7) Obszar gminy znajduje się w strefach ograniczonej wysokości zabudowy lotniczego urządzenia naziemnego: radarów dozoru, radaru meteorologicznego.

Ograniczenia wysokości zabudowy dotyczą w szczególności lokalizacji turbin wiatrowych, których działanie może powodować trudne do usunięcia zakłócenia pracy lotniczych urządzeń naziemnych. Ograniczenia wysokości zabudowy nie dotyczą obiektów do 15 m n.p.t. pomimo, że będą one naruszały strefy ochronne lotniczych urządzeń naziemnych. Dopuszcza się także lokalizację innych obiektów o wysokości przekraczającej wartości przedstawione powyżej, po spełnieniu przepisów odrębnych.

- 8) Lokalizacja nowej zabudowy możliwa jest wyłącznie poza terenami wykluczonymi z zabudowy zgodnie z przepisami odrębnymi.

- 9) Na terenie Kaszubskiego Parku Krajobrazowego zagospodarowanie terenu musi być zgodne z uchwałą nr 147/VII/11 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 27 kwietnia 2011 roku w sprawie Kaszubskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Pom. Nr 66 poz. 1462 ze zm.)
- 10) Na Kartuskim Obszarze Chronionego Krajobrazu, Obszarze Chronionego Krajobrazu Doliny Raduni oraz Przywidzkim Obszarze Chronionego Krajobrazu zagospodarowanie musi być zgodne z aktualnie obowiązującymi aktami prawnymi dotyczącymi tych obszarów, tj. uchwałą nr 259/XXIV/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 lipca 2016 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu w województwie pomorskim (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z 2016 poz. 2942), uchwałą nr 540/XLIX/18 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 24 września 2018 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Raduni (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z 2018 r. poz. 3910), uchwałą nr 539/XLIX/18 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 24 września 2018 r. w sprawie Przywidzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z 2018 r. poz. 3909).
- 11) Rozszerzanie cmentarzy oraz zagospodarowanie terenów wokół cmentarzy należy realizować zgodnie z przepisami odrębnymi, w tym dotyczącymi ograniczeń w zakresie lokalizacji zabudowy mieszkaniowej, obiektów związanych z produkcją lub przechowywaniem żywności oraz ujęć wody.
- 12) W strefie 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych, z uwagi na położenie i walory przyrodniczo-krajobrazowe wyznaczonych terenów, realizacja nowego przeznaczenia powinna być zgodna z przepisami powołującymi występujące tam formy ochrony przyrody.
- 13) Zagospodarowanie obszarów Natura 2000 powinno być zgodne z ustawą o ochronie przyrody oraz z planami zadań ochronnych ustalonymi dla obszaru Natura 2000 Hopowo i Natura 2000 Piotrowo, a dla obszaru Natura 2000 Jar Rzeki Raduni z obowiązującym na tym terenie planem ochrony dla rezerwatu przyrody.
- 14) Zagospodarowanie obszaru rezerwatu przyrody Jar Rzeki Raduni powinno być zgodne z ustalonym dla tego obszaru planem ochrony.

2.2 Tereny objęte ograniczeniami lub zakazem zabudowy

Tereny objęte ograniczeniami lub zakazem zabudowy wynikającym z przepisów odrębnych:

- obszary w pasach oddziaływania linii infrastruktury technicznej (linia energetyczna wysokiego i średniego napięcia, sieci gazowe),
- z tytułu przepisów drogowych:
 - ✓ obowiązuje zakaz zabudowy obiektami budowlanymi w odległości określonej w przepisach odrębnych w zależności od klasy kategorii drogi,
- z tytułu przepisów ustawy prawo wodne:
 - ✓ pasy ochronne o szerokości 1,5 m od linii brzegu powierzchniowych wód publicznych,
 - ✓ obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi,
- z tytułu przepisów o ochronie przyrody:
 - ✓ tereny położone w granicach obowiązujących form ochrony przyrody,
- z tytułu ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych:
 - ✓ tereny na gruntach rolnych położonych na glebach najwyższych klas bonitacyjnych,
 - ✓ tereny na gruntach stanowiących użytki leśne,
- z tytułu ustawy prawo geologiczne i górnicze:
 - ✓ obszary udokumentowanych złóż kopalin.

2.3 Ustalenia dotyczące parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu gminy Somonino

W studium proponuje się następujące wskaźniki dotyczące nowoprojektowanej zabudowy na obszarze gminy Somonino. Podane poniżej wskaźniki i parametry zabudowy, nie dotyczą zabudowy istniejącej, podzielen oraz regulacji działek.

Lp.	Wskaźniki i ich parametry ¹			Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna	Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna	Zabudowa rekreacyjna	zabudowa zagrodowa, gospodarstwa rolne, agroturystyka	Zabudowa usługowa (w tym usługi turystyki i inne)	Zabudowa przemysłowa, składy i magazyny	Tereny zieleni urządzonej, Tereny zieleni parkowej, Tereny zieleni parkowo-rekreacyjnej, Tereny ogrodów działkowych	cmentarze
1	Minimalna powierzchnia biologicznie czynna	[%] powierzchni biologicznie czynnej]	Zabudowa wielofunkcyjna	mieszkalnictwo wielorodzinne do 4 mieszkań – nie mniej niż 30	nie mniej niż 30	nie mniej niż 50	nie mniej niż 60	nie mniej niż 30	-	nie mniej niż 60	-
			Tereny pozostałe	nie mniej niż 20	-	nie mniej niż 50	nie mniej niż 60	nie mniej niż 20	nie mniej niż 10	nie mniej niż 60	nie ustala się
2	Maksymalna wysokość zabudowy dla terenu o określonym sposobie przeznaczenia ²	[m]	Zabudowa wielofunkcyjna	do 12	do 12	do 9	do 12	do 13	-	do 9	-
			Tereny pozostałe	do 15	-	do 9	do 12	do 14	nie ustala się	do 9	nie ustala się
3	Kąt nachylenia połaci dachowych	[°]	Zabudowa wielofunkcyjna	3-45	3-45	3-45	3-45	3-45	-	3-45	-
			Tereny pozostałe	3-45	-	3-45	3-45	3-45	nie ustala się	3-45	nie ustala się
4	Minimalna powierzchnia nowo wydzielonych działek ³	[m ²]	Zabudowa wielofunkcyjna	mieszkalnictwo wielorodzinne do 4 mieszkań – 600	800	600	nie ustala się	nie ustala się	-	nie ustala się	-
			Tereny pozostałe	700	-	600 ⁴	nie ustala się	nie ustala się	2000	nie ustala się	nie ustala się

¹ Z uwagi na specyfikę obszaru nie wyznacza się parametrów zabudowy dla terenów predysponowanych do wydobywania kopalin. Parametry te powinny być zgodne z przepisami odrębnymi, a ich wartości zależne od wykorzystanych technologii wydobywania.

² Nie dotyczy urządzeń i obiektów technologicznych (w tym m.in. wieże kościołów i remiz strażackich).

³ Nie dotyczy w przypadku dokonywania podziałów pod drogi, place, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej, podziałów mających na celu regulację granic - powiększenie działek macierzystych.

⁴ Dla terenów ogrodów działkowych zlokalizowanych w m. Ostrzycze, które w studium przekształca się na cele rekreacji indywidualnej, ustala się minimalną powierzchnię nowo wydzielonych działek budowlanych: 400 m².

Podczas sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zaleca się stosowanie następujących generalnych zasad ustalania parametrów i wskaźników urbanistycznych:

- ochrona stref ekspozycji zespołów i obiektów zabytkowych,
- utrzymanie istniejących powiązań widokowych, relacji widokowych pomiędzy krajobrazem otwartym, a zabudową,
- kontynuacja kompozycji układów przestrzennych zespołów zabudowy w zakresie lokalizacji dominant, osi widokowych, otwarć widokowych, zamknięć kompozycyjnych,
- dostosowanie wysokości zabudowy do warunków ukształtowania terenu, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony ciągów i otwarć widokowych na obniżenia dolin rzecznych (dolny i górny taras),
- dostosowanie wysokości zabudowy do zasad ochrony i kształtowania krajobrazu kulturowego, zwłaszcza w obszarach historycznych układów ruralistycznych,
- wysokości zabudowy dla funkcji produkcyjnych, w tym produkcji związanej z rolnictwem powinna wynikać z zastosowanych technologii produkcji, o ile nie występują inne ograniczenia wysokości zabudowy, w tym związane z bliskością Portu Lotniczego im. Lecha Wałęsy lub uwarunkowaniami konserwatorskimi,
- wysokości zabudowy powinny być zgodne z przepisami odrębnymi z zakresu prawa lotniczego,
- projektowane obiekty o wysokości przekraczającej 50 m podlegają obowiązkowi zgłoszenia do Szefostwa Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych RP.

Podane wskaźniki traktuje się je jako wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w których zaleca się doprecyzowanie poszczególnych parametrów.

Podane parametry i wskaźniki zabudowy nie dotyczą realizacji inwestycji celu publicznego.

Podane powyżej wskaźniki nie dotyczą terenów, na których obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, stanowiące akt prawa miejscowego. Na obszarach, objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, zagospodarowanie odbywa się zgodnie z ich treścią.

W przypadku zmiany obowiązującego bądź uchwalenia nowego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego należy wyznaczyć takie parametry i wskaźniki zabudowy aby nie naruszały one ustaleń studium.

3 Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk

3.1 Obszary objęte prawnymi formami ochrony przyrody na podstawie ustawy o ochronie przyrody

Na terenie gminy Somonino znajdują się następujące tereny objęte prawnymi formami ochrony przyrody, które podlegają specjalnym zasadom użytkowania wynikającym z przepisów je powołujących:

- Kaszubski Park Krajobrazowy wraz z otuliną,
- Obszary Chronionego Krajobrazu:
 - Kartuski Obszar Chronionego Krajobrazu,
 - Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Raduni,
 - Przywidzki Obszar Chronionego Krajobrazu,
- Obszary Natura 2000:
 - Hopowo,
 - Jar Rzeki Raduni,
 - Piotrowo,
 - Uroczyska Pojezierza Kaszubskiego,
- Rezerwat przyrody „Jar Rzeki Raduni”,
- Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe:
 - Rynna Brodnicko-Kartuska,
 - Rynna Dąbrowsko-Ostrzycka,
- Pomniki przyrody.

Dla wyżej wymienionych obszarów wyznaczone zostały zasady użytkowania oraz zakres ochrony.

Kaszubski Park Krajobrazowy

Cele ochrony i zakazy obowiązujące na terenie Parku określa Uchwała Nr 147/VII/11 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 27 kwietnia 2011 r. w sprawie Kaszubskiego Parku Krajobrazowego (Dz. U. Woj. Pomorskiego nr 66 poz. 1462 z dnia 2 czerwca 2011 r. ze zm.).

Obszary Chronionego Krajobrazu

Działania ochronne ekosystemów leśnych, lądowych i wodnych oraz zakazy obowiązujące na terenie Obszarów Chronionego Krajobrazu przedstawione zostały w uchwale nr 259/XXIV/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 lipca 2016 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu w województwie pomorskim (Dz. U. Woj. Pomorskiego poz. 2942 z dnia 16 sierpnia 2016 r.), uchwale nr 540/XLIX/18 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 24 września 2018 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Raduni (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z 2018 r. poz. 3910), uchwale nr 539/XLIX/18 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 24 września 2018 r. w sprawie Przywidzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z 2018 r. poz. 3909).

Obszary Natura 2000

Na obszarach objętych siecią Natura 2000 Hopowo oraz Natura 2000 Piotrowo obowiązują plany zadań ochronnych powołane:

Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 4 września 2017 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Hopowo PLH220010 (Dz. U. Woj. Pomorskiego z dnia 11 września 2017 r. poz. 3218).

Obszar Natura 2000 – Hopowo:

Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 26 maja 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Piotrowo PLH220091 (Dz. U. Woj. Pomorskiego z 2014 r., poz. 2138) zmieniony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 19 stycznia 2016 r. (Dz. U. Woj. Pomorskiego z 2016 r., poz. 161). **Obszar Natura 2000 – Piotrowo.**

Obszar Natura 2000 Jar rzeki Raduni jest tożsamy z rezerwatem przyrody „Jar rzeki Raduni” który posiada wydany Zarządzeniem nr 28/2012 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 28 września 2012 r. plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Jar Rzeki Raduni”, a następnie zmieniony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 04 lipca 2016 r.

Obszar Natura 2000 – Uroczyska Pojezierza Kaszubskiego nie posiadają opracowanego planu zadań ochronnych w związku tym na tych obszarach obowiązują przepisy odrębne dotyczące ochrony przyrody.

Rezerwat przyrody „Jar Rzeki Raduni”

Obszar posiada wydany Zarządzeniem nr 28/2012 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 28 września 2012 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2012 r. poz. 3434) plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Jar Rzeki Raduni”, a następnie zmieniony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 04 lipca 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2016 r. poz. 2552).

Zespoły Przyrodniczo – Krajobrazowe

Rynna Brodnicko – Kartuska oraz Rynna Dąbrowsko – Ostrzycka to obszary powołane Rozporządzeniem Nr 12/98 Wojewody Gdańskiego z dnia 3 września 1998 r. w sprawie zatwierdzenia "Planu ochrony Kaszubskiego Parku Krajobrazowego" oraz wyznaczenia w nim zespołów przyrodniczo-krajobrazowych (Dz. Urz. Woj. Gdańskiego z 1998 r. Nr 59, poz. 295).

Pomniki przyrody

W stosunku do pomników przyrody obowiązują ograniczenia wynikające z przepisów je powołujących.

3.2 Obszary objęte innymi prawnymi formami ochrony

3.2.1 Z tytułu przepisów prawa - Ustawa o lasach i Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych

Lasy ochronne

W granicach administracyjnych gminy Somonino wydzielono następujące lasy ochronne:

1. Lasy wodochronne – o powierzchni 391,54 ha,
2. Lasy glebochronne – o powierzchni 98,18 ha,
3. Lasy badawcze i doświadczalne – o powierzchni 216,72 ha,
4. Lasy stanowiące ostoje zwierząt – o powierzchni 189,55 ha,

5. Lasy nasienne – o powierzchni 5,43 ha.

Zasady użytkowania lasów ochronnych regulują przepisy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych. W lasach ochronnych mogą być wznoszone budynki i budowle służące gospodarce leśnej, obronności lub bezpieczeństwu państwa, oznakowaniu nawigacyjnemu, geodezyjnemu, ochronie zdrowia oraz urządzenia służące turystyce. W przypadkach uzasadnionych ważnymi względami społecznymi i brakiem innych gruntów lasy ochronne mogą być przeznaczone na inne cele niż określone powyżej, po uzyskaniu zgody właściwego organu.

Grunty rolne stanowiące użytki rolne klas I-III

Na terenie gminy Somonino użytki rolne klasy I i II nie występują, grunty orne klasy IIb stanowią 66,11 ha, łąki trwałe klasy III stanowią 1,48 ha, natomiast pastwiska trwałe klasy III - 47,5 ha. W sumie użytki klasy III zajmują 115,09 ha, co stanowi jedynie 2% wszystkich użytków rolnych.

Zasady przeznaczania użytków rolnych klas I-III regulują przepisy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

3.2.2 Z tytułu przepisów Ustawy prawo wodne

Obszary szczególnego zagrożenia powodziowego

Położenie nad rzekami Radunią i Wierzycą wiąże się z ryzykiem wystąpienia na terenie gminy Somonino lokalnych podtopień bądź powodzi. Na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, obowiązują zasady zagospodarowania zgodne z przepisami ustawy Prawo wodne.

Ochrona wód podziemnych

Główne zbiorniki wód podziemnych wydzielane są w celu ochrony wody wysokiej jakości, która może być wykorzystana w przyszłości. Podstawowym kryterium do utworzenia głównego zbiornika wód podziemnych jest:

- najwyższa klasa jakości wody,
- wydajność ujęcia powyżej 10000 m³/d,
- przewodność warstwy wodonośnej wyższa niż 10 m²/h,
- wydajność potencjalnego otworu studziennego powyżej 70 m³/h.

Gmina Somonino jest położona na terenie dwóch jednolitych części wód podziemnych nr 13 i 18. Na terenie gminy zlokalizowany jest Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 111 „Subniecka Gdańska”.

Do działań w zakresie ochrony zasobów wód podziemnych zalicza się zachowanie zasobów zwykłych wód podziemnych oraz zapewnienie ich wysokiej jakości. Priorytetem w ochronie tych wód powinno być ich udostępnienie dla ludności. Dodatkowymi działaniami powinno być ściśle określenie granic obszarów ochrony (rozpoznanie GZWP) oraz objęcie ich ochroną.

Na całym obszarze GZWP nr 111 wody podziemne „Subniecki Gdańskiej” są praktycznie nie zagrożone, czas przesiąkania pionowego przekracza 100 lat. Z tego powodu nie wyznacza się obszarów ochronnych zbiornika. Naturalną ochronę wód zbiornika wspomaga ochrona prawna związana z wydzieleniem stref ochronnych innych GZWP, występujących w płytszych strukturach wodonośnych, licznych ujęć wód podziemnych i powierzchniowych oraz innych obszarów prawnie chronionych.

3.2.3 Z tytułu przepisów prawa – Prawo geologiczne i górnicze oraz Prawo ochrony środowiska

Zgodnie z danymi Państwowego Instytutu Geologicznego na terenie gminy Somonino znajdują się 4 udokumentowane złoża kopalin, których wykaz został przedstawiony w tabeli poniżej.

Tab. 3.1 Udokumentowane złoża występujące na terenie gminy Somonino

Nazwa złoża	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby		Wydobycie	Rodzaj złoża
		geologiczne bilansowe	przemysłowe		
Somonino	złoże, którego wydobywanie zostało zaniechane	189	-	-	surowce ceramiki budowlanej
Somonino I	złoże o zasobach rozpoznanych szczegółowo	269	-	-	piaski i żwiry
Rybaki	złoże zagospodarowane, eksploatowane okresowo	84	-	-	piaski i żwiry
Kaplica-Połączno	złoże eksploatowane	128	128	3	torfy

Źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2018 r.

Zgodnie z obowiązującym prawem, złoża kopalin podlegają ochronie polegającej na racjonalnym gospodarowaniu ich zasobami oraz kompleksowym wykorzystaniu kopalin, w tym kopalin towarzyszących. Eksploatację złoża kopaliny prowadzi się w sposób gospodarczo uzasadniony, przy zastosowaniu środków ograniczających szkody w środowisku i przy zapewnieniu racjonalnego wydobycia i zagospodarowania kopaliny.

3.2.4 Z planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego

Kreując politykę przestrzenną gminy dotyczącą obszarów chronionych należy odnieść się do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego 2030. W szczególności należy zachować ciągłość przestrzenną i funkcjonalną ekosystemów leśnych i dolinnych zwłaszcza w obszarze korytarzy ekologicznych. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego wskazuje na terenie gminy Somonino korytarze ekologiczne o randze regionalnej - Doliny Raduni i Motławy oraz korytarze ekologiczne o randze subregionalnej - leśnego łącznika dolin Raduni i Reknicy (zasada 3.1.1).

W celu ochrony korytarzy ekologicznych należy zachować trwałość gruntów leśnych oraz naturalnych cieków i zbiorników wodnych, w granicach korytarzy ekologicznych. Aby zapewnić ciągłość korytarzy powinno się ograniczyć na ich terenie zwartą zabudowę uniemożliwiającą swobodną migrację zwierząt. Na etapie budowy nowych i przebudowy istniejących już ciągów komunikacyjnych powinno się rozważyć lokalizację przejść i przepławek dla zwierząt. Szczegółowa lokalizacja i rozwiązania techniczne dotyczące umożliwienia migracji zwierząt przez antropogeniczne bariery komunikacyjne powinny być wskazane na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

3.3 Obszary wskazane do objęcia prawnymi formami ochrony przyrody

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego wskazuje się obszary cenne przyrodniczo, dotychczas nie objęte ochroną prawną i wskazane do ochrony indywidualnej:

- Nowy Dwór, użytek ekologiczny,
- Jezioro Rąty, użytek ekologiczny,
- Wzgórza Szymbarskie, zespół przyrodniczo-krajobrazowy.

Granice nowych form ochrony przyrody należy doprecyzować na etapie ich powoływania. Przy powoływaniu nowych form ochrony przyrody należy uwzględnić zagospodarowanie terenu oraz aktualny stan przyrodniczy obszaru, determinujący konieczność jego ochrony oraz jego zasięg terytorialny.

3.4 Zasady ochrony krajobrazu kulturowego

Krajobraz kulturowy gminy został w niektórych miejscowościach znacznie przekształcony w odniesieniu do pierwotnego. Są też miejscowości z dobrze zachowanymi historycznie ukształtowanymi układami ruralistycznymi, których nie powinno się przekształcać. Jednak żywiołowo rozwijająca się urbanizacja stanowi nie małe zagrożenie dla środowiska przyrodniczego, środowiska kulturowego i dla krajobrazu. Pierwotny charakter przestrzeni gminy, pod wpływem intensywnego rozwoju funkcji osadniczych, został w niektórych obszarach zatracony. Obecnie postępująca urbanizacja (suburbanizacja) i lokalizacja wielu nowych inwestycji przekształciła znacznie tradycyjny krajobraz niektórych miejscowości, w tym m.in.:

- Egiertowo – wieś silnie przekształcona i zdeformowana w związku z przebiegającą przez nią drogą krajową,
- Ostrzyce - wieś o dużym stopniu przekształcenia historycznego układu i struktury, ze względu na wysoką wartość waloru historycznego, zachowane elementy struktury oraz wartości krajobrazowe wskazane do działań rewaloryzacyjnych,
- Rąty - układ wsi przekształcony i mało czytelny.

Przyjmuje się następujące zasady ochrony i kształtowania krajobrazu kulturowego:

- ochrona i właściwe utrzymanie obiektów i terenów objętych ochroną prawną – wpisanych do rejestru zabytków województwa pomorskiego,
- ochrona obiektów i terenów historycznych dla zachowania tożsamości lokalnej (wpisanych do ewidencji zabytków), na podstawie aktów prawa miejscowego, a w szczególności miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- zachowanie tradycyjnej formy budownictwa regionalnego w obrębie zabytkowych układów ruralistycznych oraz kształtowanie nowej zabudowy w zgodzie z tradycją budowlaną poszczególnych wsi, gminy i całego regionu, tj. zabudowa powinna być

wznoszona na planie prostokątnym, przykryta wysokim dachem dwuspadowym o nachyleniu ok. 45°, dopuszcza się budynki mieszkalne o dachach półpłaskich o nachyleniu 12-22° założonych na wysokiej ścianie kolankowej,

- wysokość zabudowy mieszkaniowej powinna być dostosowana do istniejącej zabudowy historycznej; w zabytkowych układach ruralistycznych wysokość budynków mieszkalnych nie powinna przekraczać 9 m,
- kształtowanie terenów zieleni zgodnie z tradycjami lokalnymi: parków, skwerów, alei drzew, itp.
- uwzględnienie lokalnej tradycji budowlanej (m. in. poprzez użycie lokalnych materiałów budowlanych takich jak: drewno, miejscowy kamień, ceramika, stosowanie historycznej kolorystyki dachów i elewacji) i historyczne zasady rozplanowania wsi,
- zachowanie istniejących wnętrz krajobrazowych i urbanistycznych, zachowanie osi kompozycyjnych i powiązań widokowych pomiędzy częściami składowymi krajobrazu, zachowanie historycznej kompozycji układów zieleni,
- ochrona historycznych podziałów oraz zapewnienie planowanej i kontrolowanej parcelacji terenów zgodnie z lokalną tradycją,
- utrzymanie i ucytelnienie historycznego układu komunikacyjnego,
- nawiązanie w nowej zabudowie do zasad historycznej kompozycji wnętrz urbanistycznych i krajobrazowych,
- zachowanie zasadniczych elementów kształtujących sylwetę zespołu ze szczególną ochroną istniejących, historycznych dominant wysokościowych.

4 Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Przy sporządzaniu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Somonino uwzględniono gminną ewidencję zabytków oraz „Gminny program opieki nad zabytkami gminy Somonino na lata 2017-2020”. Na ich podstawie oraz na podstawie materiałów uzyskanych z Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków, ustalono zasady ochrony dziedzictwa kulturowego, które należy uwzględnić przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W ustaleniach planów zasady te należy szczegółowo weryfikować i precyzować uwzględniając lokalne uwarunkowania.

Głównym celem ustalonych w Studium zasad ochrony dziedzictwa kulturowego jest ochrona i rewaloryzacja krajobrazu kulturowego gminy, poprzez działania zmierzające do:

- zachowania dziedzictwa kulturowego jako ważnego elementu dla rozwoju gospodarczego gminy i dla budowania tożsamości jego mieszkańców,
- rewaloryzacji krajobrazu kulturowego gminy,
- kształtowania spójnej przestrzeni gminnej sieci powiązań kulturowo-przyrodniczych,
- kształtowania struktur przestrzennych w oparciu o przesłanki historyczne,
- ochrony charakterystycznych elementów krajobrazu kulturowego gminy,
- ekspozycji najcenniejszych elementów dziedzictwa i krajobrazu kulturowego gminy.

4.1 Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków

Na terenie gminy Somonino znajdują się zespoły i obiekty wpisane do rejestru zabytków (Tom I Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego). Obiekty te podlegają ochronie na podstawie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Wszelkie działania projektowe, remontowe i inwestycyjne związane z tymi obiektami powinny być prowadzone zgodnie z przepisami ww. ustawy oraz przepisami odrębnymi dotyczącymi ochrony i opieki nad zabytkami.

4.2 Obiekty i obszary ujęte w gminnej ewidencji zabytków

Poza obiektami ujętymi w wojewódzkim rejestrze zabytków na terenie gminy Somonino zlokalizowane są obiekty i zespoły ujęte w gminnej ewidencji zabytków (wymienione w Tom I. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego).

Wszelkie prace w obrębie tych obiektów regulują ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i przepisy odrębne.

W obiektach ewidencyjnych ochronie podlegają:

- historyczna bryła budynku,
- historyczny kształt dachu i jego pokrycie,
- historyczny wystrój elewacji budynków, w tym rozmieszczenie i wielkość otworów okiennych i drzwiowych, rodzaj stolarki, detal architektoniczny,
- występowanie zabytkowych elementów małej architektury (ogrodzenia, pomniki, rzeźby),
- historyczne materiały budowlane i kolorystyka.

Wymienione wyżej elementy należy uwzględnić przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Działania w obrębie elementów chronionych podlegają konsultacji z właściwym terenowo konserwatorem zabytków.

Gminna ewidencja zabytków oraz Program opieki nad zabytkami

Gmina Somonino posiada przyjęty Uchwałą nr XXI/185/17 Rady Gminy Somonino z dnia 28 czerwca 2017 r. „Gminny program opieki nad zabytkami gminy Somonino na lata 2017-2020”. Załącznik do tego programu stanowi gminna ewidencja zabytków. Zarówno program opieki nad zabytkami jak i gminna ewidencja zabytków wymagają systematycznej aktualizacji.

Cmentarze

Na terenie gminy Somonino występują zabytkowe cmentarze wymienione w Tom I Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy ustanowić ochronę cmentarzy, jako miejsca kultu i tradycji oraz określić zakres i zasady ochrony, biorąc pod uwagę, w zależności od indywidualnych uwarunkowań, stan zachowania zieleni cmentarnej, historycznych ogrodzeń i pomników.

Historyczne układy przestrzenne wsi

- Na terenie gminy Somonino znajdują się historyczne układy przestrzenne, obejmujące obszary o bardzo dobrze zachowanej historycznej strukturze przestrzennej wsi i zabytkowej zabudowie (Goręczyno, Hopowo, Borcz, Ostrzyce, Wyczechowo, Połączyno, Rybaki, Piotrowo, Kamela).

Przy sporządzaniu planów miejscowych obejmujących tereny historycznych układów przestrzennych należy określić zasady zagospodarowania i zabudowy ustalając w zależności od lokalnych uwarunkowań:

- ochronę historycznej kompozycji przestrzennej, historycznych podziałów katastralnych, historycznego układu zabudowy, historycznej zabudowy i zieleni komponowanej,
- ochronę zachowanych elementów struktury przestrzennej,
- kontynuowanie tradycyjnego sposobu zabudowy historycznie wykształconego układu ruralistycznego, poprzez lokalizację nowych siedlisk i zabudowań wzdłuż historycznych

ciągów komunikacyjnych oraz wzdłuż nowych ciągów komunikacyjnych wpisujących się w teren,

- zabudowę działek zgodnie z historycznie wykształconą tradycją,
- nawiązanie do historycznej linii zabudowy,
- dostosowanie nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej w zakresie skali i brył zabudowy,
- stosowanie materiałów budowlanych i kolorystyki tradycyjnie używanych w regionie (np. cegła, drewno, kamień, tynk, itp.).

Należy rozważyć objęcie ochroną najcenniejszych układów przestrzennych wsi tj. Goręczyno, Hopowo, Borcz, Wyczechowo, Piotrowo, poprzez wpis do ewidencji zabytków.

4.3 Strefy konserwatorskie

Strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej – obejmuje czytelne, lecz nie dominujące historyczne zagospodarowanie, charakterystyczne w skali lokalnej; częściowo wypełnione oryginalną lub przekształconą zabudową historyczną z możliwymi ubytkami lub uzupełnieniami nową zabudową. Obejmuje ona swoim zasięgiem układy ruralistyczne wsi tj.:

- Goręczyno – układ ruralistyczny wsi wraz z zespołem kościoła i plebanii,
- Hopowo – układ ruralistyczny wsi i jego struktura.
- Borcz – układ wsi folwarcznej wraz z alejami dojazdowymi,
- Ostrzyce – układ ruralistyczny wsi i zachowane elementy struktury zabudowy,
- Wyczechowo – układ wsi folwarcznej wraz z alejami dojazdowymi,
- Połączyno - układ ruralistyczny wsi i jego struktura oraz tradycja budowlana,
- Rybaki - układ ruralistyczny wsi, jego struktura i tradycja budowlana,
- Piotrowo - układ ruralistyczny wsi i jego struktura oraz tradycja budowlana,
- Kamela - układ ruralistyczny wsi i zasady kształtowania zabudowy.

Przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów objętych ww. strefą należy uwzględnić utrzymanie istniejących historycznych elementów oraz częściowe ograniczenie swobody kształtowania elementów nowych, a w szczególności:

- utrzymanie historycznego układu ulic i placów,
- utrzymanie historycznej zasady podziałów parcelacyjnych,
- utrzymanie istniejącej zabudowy o wartości historycznej,

- utrzymanie historycznej kompozycji wybranych obiektów z dostosowaniem elementów nowych do kompozycji istniejącej,
- zachowanie kompozycji układów zieleni wraz z koniecznością uzupełniania ubytków i kontrolą dosadzeń,
- nawiązanie w nowej zabudowie do zasad historycznej kompozycji zespołu i typu zabudowy sąsiadującej.

Strefa ochrony otoczenia i ekspozycji – obejmuje obszar widoczności układów zabudowy i dominant oraz elementów naturalnych, zapewniając ekspozycję obszarów z określonych kierunków widokowych wyznaczonych wokół miejscowości o cennych układach ruralistycznych i historycznych: Borcz, Goręczyno, Hopowo, Ostrzyce, Połączyno, Rybaki, Wyczechowo, Piotrowo, Kamela.

Przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w granicach wyznaczonych stref należy:

- stworzyć warunki ekspozycji panoram widokowych z tras komunikacyjnych na szczególnie interesujące obiekty krajobrazowe i kulturowe,
- kształtować krajobraz w sposób zapewniający harmonijny rozwój miejscowości, zgodny z historycznymi zasadami zabudowy i rozplanowania wsi,
- wskazać rejony zakazu zabudowy lub ograniczenia wysokości zabudowy w oparciu o analizy krajobrazu,
- określić zasady zabudowy w nawiązaniu do historycznego osadnictwa, z wykorzystaniem jego elementów.

4.4 Zasady ochrony zabytków archeologicznych

Stanowiska archeologiczne jako istotny element dziedzictwa oraz krajobrazu kulturowego podlegają ochronie na mocy przepisów prawa międzynarodowego i tworzonego w ich duchu prawa krajowego, które zobowiązują do ich trwałego zachowania (jeśli to możliwe — na miejscu), uwzględnienia zadań ochronnych w procesie planowania przestrzennego, a jeśli niemożliwa jest trwała ochrona — metodycznego przebadania i zadokumentowania warstw kulturowych oraz zakonserwowania i zabezpieczenia pozyskanych archeologicznych zabytków ruchomych.

Zgodnie z art. 5 pkt i lit. a Europejskiej Konwencji o Ochronie Dziedzictwa Archeologicznego (Dz.U. z 1996 r. nr 120, poz. 564) *każda Strona zobowiązuje się do podejmowania próby pogodzenia i połączenia odpowiednich potrzeb archeologicznych oraz planów zagospodarowania przestrzennego poprzez zapewnienie archeologom uczestnictwa w tworzeniu założeń planowania, ukierunkowanych na zapewnienie wyważonej strategii mającej na celu ochronę, konserwację i podniesienie wartości terenów o wartości archeologicznej, w związku z art. 4 pkt ii cyt. Konwencji, zgodnie z którym każda Strona zobowiązuje się do stosowania środków fizycznej ochrony dziedzictwa archeologicznego, zapewniając, stosownie do okoliczności konserwację i zachowanie dziedzictwa archeologicznego, jeżeli jest to możliwe na miejscu.*

Zgodnie z art. 4 UOZOZ *ochrona zabytków polega, w szczególności, na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu (m.in.): zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwale zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie (pkt 1) oraz uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska (pkt 6).*

W przypadku zabytków archeologicznych zasada trwałej ochrony została dodatkowo umocowana w przepisach ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (dalej: POŚ). Zgodnie z art. 101 pkt 2 lit. f POŚ *ochrona powierzchni ziemi polega na zachowaniu funkcji środowiskowych, gospodarczych, społecznych i kulturowych, w tym między innymi zbioru dziedzictwa geologicznego, geomorfologicznego i archeologicznego.*

Zgodnie z art. 31 ust. 1a pkt 2 UOZOZ *osoba fizyczna lub jednostka organizacyjna, która zamierza realizować roboty budowlane przy zabytku nieruchomym wpisanym do rejestru lub objętym ochroną konserwatorską na podstawie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub znajdującym się w ewidencji wojewódzkiego konserwatora zabytków albo roboty ziemne lub dokonać zmiany charakteru dotychczasowej działalności na terenie, na którym znajdują się zabytki archeologiczne, co doprowadzić może do przekształcenia lub zniszczenia zabytku archeologicznego jest obowiązana, z zastrzeżeniem art. 82a ust. 1, pokryć koszty badań archeologicznych oraz ich dokumentacji, jeżeli przeprowadzenie tych badań jest niezbędne w celu ochrony tych zabytków, natomiast zgodnie z art. 31 ust. 2 UOZOZ zakres i rodzaj niezbędnych badań archeologicznych, o których mowa w ust. 1a, ustala wojewódzki konserwator zabytków w drodze decyzji, wyłącznie w takim zakresie, w jakim roboty budowlane albo roboty ziemne lub zmiana charakteru dotychczasowej działalności na terenie, na którym znajdują się zabytki archeologiczne,*

zniszczyć lub uszkodzić zabytek archeologiczny. Przepis ten stanowi dopuszczenie innej niż trwałe zachowanie zasady ochrony zabytku archeologicznego, tzw. „ochrony przez zadokumentowanie”, w sytuacji gdy badania archeologiczne są niezbędne w celu ochrony zabytków archeologicznych zagrożonych przekształceniem bądź zniszczeniem. Zadaniem organów administracji publicznej jest doprowadzić do tego, aby takich sytuacji było jak najmniej — zgodnie z przytoczoną zasadą trwałej ochrony zabytków i zachowania zbioru dziedzictwa archeologicznego.

Zarówno naukowe jak i inwestycyjne badania wykopaliskowe należy ograniczyć do niezbędnego minimum, ponieważ w ich trakcie nawarstwienia kulturowe zostają nieodwracalnie usunięte, zaś zabytki ruchome zostają wyciągnięte z pierwotnego kontekstu. Odbywa się to jednak przy zachowaniu odpowiedniej metodyki, która pozwala na powiązanie nieistniejących już (wyeksplorowanych) nawarstwień kulturowych z ruchomym zabytkiem archeologicznym oraz określania i badania ich wzajemnych relacji. Ślad po oryginalnej substancji zabytku pozostaje wówczas w sporządzonej dokumentacji archeologiczno-konserwatorskiej. Wykopaliskowe badania archeologiczne w tym samym miejscu przeprowadzić można tylko jeden raz, stąd też niezwykle istotne jest racjonalne gospodarowanie zasobem archeologicznym poprzez powstrzymanie się od zbędnych badań wykopaliskowych oraz preferowanie tzw. nieinwazyjnych metod badawczych, które stają się coraz szerzej dostępne. Z tego powodu, w przypadku zagrożenia stanowiska archeologicznego poprzez działania inwestycyjne lub gospodarcze, badaniami archeologicznymi obejmuje się jedynie obszar bezpośrednio narażony na zniszczenie przez prace ziemne. Z kolei w przypadku badań naukowych zaleca się zwiększenie udziału metod nieinwazyjnych, takich jak badania georadarowe, magnetyczne, elektrooporowe, C14 itp.

Ustala się następujące ogólne kierunki ochrony stanowisk archeologicznych:

- *ujęcie w gminnej ewidencji zabytków na podstawie art. 22 ust. 4 i 5 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami i w dalsze wykonywanie przepisów określających zasady ochrony obiektów figurujących w GEZ;*
- *uwzględnianie zadań ochronnych w procesie planowania przestrzennego zgodnie ze szczegółowymi kierunkami wytyczonymi w dalszej części studium.*

4.4.1 Kierunki ochrony stanowisk archeologicznych o własnej formie terenowej

Do trwałego zachowania przeznacza się wszystkie stanowiska archeologiczne o własnej formie terenowej (niezależnie od tego czy zostały wpisane do rejestru zabytków),

które oprócz wartości naukowych posiadają także walory ekspozycyjne wzbogacające krajobraz kulturowy gminy.

Na obszarze przedmiotowych stanowisk archeologicznych wyklucza się wszelką działalność inwestycyjną i gospodarczą związaną z naruszaniem struktury gruntu (w tym rolną) i przekształcaniem form terenowych. W ich obrębie dopuszcza się jedynie prowadzenie niezbędnych prac porządkowych, zabezpieczających, konserwujących, rewaloryzacyjnych oraz naukowo-badawczych przy zachowaniu przepisów odrębnych. Stanowiskom tym należy zapewnić w miarę możliwości odpowiednią ekspozycję, wzbogacając tym samym krajobraz kulturowy gminy i podnosząc jej atrakcyjność turystyczną. Wskazane jest ich zaadaptowanie na cele turystyczno-rekreacyjno-dydaktyczne, jednak przy uwzględnieniu ich historyczno-geograficznego kontekstu oraz we współpracy z właściwym organem ochrony zabytków i przy zachowaniu przepisów odrębnych.

Ustala się następujące szczegółowe kierunki ochrony stanowisk archeologicznych o własnej formie terenowej:

- *zakaz zabudowy;*
- *zakaz prowadzenia działalności inwestycyjnej i gospodarczej związanej z naruszaniem struktury gruntu;*
- *na obszarach leśnych prowadzenie gospodarki leśnej w sposób nieszkodliwy dla stanowisk;*
- *uporządkowanie i zabezpieczenie oraz właściwe utrzymanie obszarów stanowisk;*
- *ograniczenie potencjalnych zagrożeń naturalnych;*
- *ograniczenie do niezbędnego minimum wykopaliskowych badań archeologicznych na korzyść badań nieinwazyjnych (badania georadarowe, magnetyczne, elektrooporowe, C14 itp.);*
- *zachowanie i uczytelnianie formy terenowej (w tym rekonstrukcja po ewentualnych naukowych badaniach archeologicznych);*
- *ekspozycja i wkomponowanie w krajobraz kulturowy gminy;*
- *ewentualna adaptacja na cele turystyczno-rekreacyjne, utworzenie ścieżek dydaktycznych, parków kulturowych.*

4.4.2 Kierunki ochrony płaskich stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków

Do trwałego zachowania przeznacza się także obszary płaskich stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków.

Na obszarze przedmiotowych stanowisk archeologicznych wyklucza się wszelką działalność inwestycyjną i gospodarczą związaną z naruszaniem struktury gruntu (w tym rolną). W ich obrębie dopuszcza się jedynie prowadzenie niezbędnych prac porządkowych, zabezpieczających, konserwujących, rewaloryzacyjnych oraz naukowo-badawczych przy zachowaniu przepisów odrębnych.

Ustala się następujące szczegółowe kierunki ochrony płaskich stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków:

- *zakaz zabudowy;*
- *zakaz prowadzenia działalności inwestycyjnej i gospodarczej związanej z naruszaniem struktury gruntu;*
- *na obszarach leśnych prowadzenie gospodarki leśnej w sposób nieszkodliwy dla stanowisk;*
- *uporządkowanie i zabezpieczenie oraz właściwe utrzymanie obszarów stanowisk;*
- *ograniczenie potencjalnych zagrożeń naturalnych;*
- *ograniczenie do niezbędnego minimum wykopaliskowych badań archeologicznych na korzyść badań nieinwazyjnych (badania georadarowe, magnetyczne, elektrooporowe, C14 itp.).*

4.4.3 Kierunki ochrony płaskich stanowisk archeologicznych ujętych w ewidencji zabytków

W przypadku pozostałych stanowisk archeologicznych (nieposiadających formy terenowej i nieobjętych wpisem do rejestru zabytków) należy przede wszystkim dążyć do jak najpełniejszego zachowania zbioru dziedzictwa archeologicznego, w myśl art. 4 pkt 1 UOZOZ oraz art. 101 pkt 2 lit. f POŚ. Z tego względu priorytet winny mieć zasady ochrony opisane powyżej. Gdzie tylko jest to możliwe, należy dążyć do pogodzenia funkcji terenu z potrzebą ochrony zabytku. Jeżeli jednak nie jest to możliwe, dopuszcza się zainwestowanie lub zagospodarowanie terenu stanowiska archeologicznego z zachowaniem warunków prowadzenia niezbędnych badań archeologicznych na zasadach uregulowanych przepisami odrębnymi z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Prace naruszające strukturę

gruntu na terenie stanowiska archeologicznego powodują bowiem nieodwracalne zniszczenie substancji zabytku w postaci nawarstwień kulturowych oraz zniszczenie lub uszkodzenie zalegających w nich ruchomych zabytków archeologicznych. W celu ochrony przed nieodwracalną utratą dziedzictwa kulturowego, działania inwazyjne na obszarze stanowisk archeologicznych należy objąć niezbędnymi badaniami ratowniczymi, w trakcie których warstwy kulturowe podlegają zadokumentowaniu, a zabytki ruchome — zabezpieczeniu i konserwacji.

Ustala się następujące szczegółowe kierunki ochrony płaskich stanowisk archeologicznych, o ile nie podlegają ochronie zgodnie z zasadami określonymi w podrozdziale 4.4.2:

— *Wszelkie prace naruszające strukturę gruntu na obszarze występowania zabytków archeologicznych wymagają przeprowadzenia badań archeologicznych w zakresie niezbędnym do ochrony tych zabytków.*

4.4.4 Strefy ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych

Wyznacza się następujące strefy ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych:

- a) strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków:
 - własnej formie terenowej — zasady ochrony określa rozdział 4.4.1;
 - płaskich — zasady ochrony określa rozdział 4.4.2;
 - ponadto obszary wpisane do rejestru zabytków chronione są przepisami odrębnymi dot. ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- b) strefa pełnej ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych w ewidencji zabytków:
 - własnej formie terenowej — zasady ochrony określa rozdział 4.4.1;
- c) strefa ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych w ewidencji zabytków:
 - zasady ochrony określa rozdział 4.4.3.

4.4.5 Podsumowanie

Poszczególne zasady ochrony stanowisk archeologicznych opisane powyżej winny ulec doprecyzowaniu w procesie formułowania ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, z uwzględnieniem indywidualnej specyfiki danego stanowiska archeologicznego oraz przy rozpoznaniu możliwych dla niego zagrożeń. Przepisy te należy ująć w postaci nakazów, zakazów, dopuszczeń i ograniczeń w użytkowaniu terenów, zgodnie z wytycznymi rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 26 sierpnia 2003 r.

w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (Dz.U. z 2003 r. nr 164, poz. 1587).

Nie wyklucza się odkrycia w przyszłości kolejnych stanowisk archeologicznych (zwłaszcza w wyniku nowych badań w ramach programu Archeologiczne Zdjęcie Polski), które należy uwzględnić na dalszym etapie procesu planowania przestrzennego, pomimo ich braku w studium.

Ochrona właściwa zabytkom archeologicznym powinna być przypisana również do zabytkowych układów urbanistycznych i ruralistycznych historycznych miast i wsi, nawet jeśli nie zostały one osobno ujęte w ewidencji zabytków archeologicznych. Obszary te z natury rzeczy spełniają kryterium zabytku archeologicznego przewidzianego w art. 6 ust. 1 pkt 3 lit. a UOZOZ, tj. pozostałości terenowej historycznego osadnictwa. W tym przypadku z reguły dopuszczone może być zagospodarowanie wynikające z potrzeb zabudowy; obszar ciągłego osadnictwa historycznego podlega bowiem nieustannemu rozwojowi aż do czasów współczesnych i bezzasadne jest hamowanie tego procesu. Natomiast ze względu na zagrożenie dla substancji nawarstwień kulturowych, jakie niesie ze sobą naruszanie struktury gruntu, wszelkie zamierzenia budowlane na obszarze historycznego miasta bądź wsi winny być objęte obowiązkiem przeprowadzenia niezbędnych badań archeologicznych.

Dla wszystkich stanowisk archeologicznych przeznaczonych do trwałego zachowania sugerowanym docelowym przeznaczeniem terenu jest utworzenie obszaru zieleni urządzonej, zwłaszcza niskiej (głównie dla stanowisk archeologicznych o własnej formie terenowej), ewentualnie użytku zielonego (dla stanowisk archeologicznych płaskich). Rozrost systemu korzennego dużych drzew uszkadza bowiem nawarstwienia kulturowe oraz obiekty i ruchome zabytki archeologiczne. W przypadku stanowisk archeologicznych znajdujących się na terenach leśnych, należy sformułować zasady prowadzenia gospodarki leśnej uwzględniające potrzebę ochrony zabytku.

W przypadku, gdy obszar stanowiska archeologicznego o własnej formie terenowej lub wpisanego do rejestru zabytków objęty został miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego dopuszczającym zainwestowanie lub zagospodarowanie, postuluje się zmianę takiego planu, aby wyeliminować lub zminimalizować zagrożenie dla zabytku. Szczególny priorytet należy przyznać stanowiskom archeologicznym o własnej formie terenowej, z obszarów których należy usuwać wszelkie funkcje stwarzające zagrożenie dla substancji zabytku. W przypadku stanowisk płaskich, przy zmianie istniejących planów, należy dążyć do wypracowania zapisów, dzięki którym w sposób maksymalnie zrównoważony pogodzi się potrzebę ochrony zabytku z dotychczasową funkcją terenu. Jeżeli jednak nie jest to możliwe,

należy wprowadzić zapisy umożliwiające przeprowadzenie niezbędnych badań archeologicznych stanowiska archeologicznego zagrożonego zniszczeniem wskutek dopuszczonej działalności.

4.5 Zasady ochrony dóbr kultury współczesnej

Na terenie gminy nie występują dobra kultury współczesnej w związku z powyższym nie określa się zasad ich ochrony.

4.6 Obiekty proponowane do objęcia ochroną konserwatorską

Zapisy Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego –
projektowany park kulturowy na terenie gminy Somonino

W ramach wyznaczonego KIERUNKU (K. 3.2.): Ochrona obszarów o charakterystycznym krajobrazie kulturowym lub znaczeniu historycznym Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego określa „DZIAŁANIA I przedsięwzięcia polityki przestrzennej, służące realizacji kierunku 3.2.”: Obejmowanie ochroną w formie parków kulturowych miejsc o wysokich i wyjątkowych wartościach, gdzie została zachowana historyczna struktura przestrzeni i szczególne walory przyrodniczo-krajobrazowe:

- 1) Babi Dół - Borcz (gm. Somonino) – cmentarzysko kurhanowe z kręgami kamiennymi.**

Zgodnie z zapisami ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, dla obszarów, na których utworzono park kulturowy, sporządza się obowiązkowo miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

Na mapie „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” położenie projektowanego parku kulturowego oznaczono punktowo. W przypadku objęcia tego obszaru ochroną, należy doprecyzować granice planowanego parku kulturowego oraz zasięg terenu dla którego trzeba obligatoryjnie sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

5 Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej

Wysokie walory przyrodnicze oraz położenie w niedalekim sąsiedztwie w stosunku do stolicy województwa pomorskiego w znacznym stopniu podnosi zarówno turystyczną jak i inwestycyjną atrakcyjność gminy Somonino. Gmina jest stosunkowo dobrze skomunikowana z największym w regionie rynkiem zbytu – Trójmiastem, dzięki przebiegającej przez jej teren drodze krajowej oraz linii kolejowej. Chęć przyciągnięcia inwestorów, turystów oraz nowych mieszkańców wymaga jednak zapewnienia dobrego stanu infrastruktury komunikacyjnej i technicznej. Należy zatem pamiętać o regularnych remontach i ulepszeniach warunków drogowych. Obligatoryjnym kierunkiem zagospodarowania przestrzennego gminy powinno być także uzbrojenie terenów zabudowanych oraz przeznaczonych pod zabudowę w urządzenia infrastruktury technicznej.

5.1 Układ drogowy

Obsługę komunikacyjną gminy Somonino zapewniają drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne. Ze wschodu na zachód przez gminę przebiega droga krajowa nr 20 (klasa techniczna G) zapewniająca połączenie z aglomeracją gdańską. Z północy na południe biegnie droga wojewódzka nr 224 (klasa techniczna Z). Obie drogi krzyżują się w miejscowości Egiertowo. Droga krajowa nr 20 to jedna z tras o podstawowym znaczeniu dla województwa pomorskiego, zaś wojewódzka nr 224 stanowi istotne powiązanie w skali województwa. Lokalizacja obu ww. dróg na terenie gminy Somonino sprawia, że gminę można uznać za dobrze skomunikowaną w skali regionalnej.

UKŁAD KOMUNIKACYJNY NADRZĘDNY

Nadrzędny układ komunikacyjny dla gminy Somonino stanowią następujące drogi:

- Droga krajowa nr 20 – (Stargard Szczeciński-Miastko-Egiertowo-Żukowo-Gdynia),
- Droga wojewódzka nr 224 – (Wejherowo-Somonino-Egiertowo-Tczew),
- Droga powiatowa nr 1922G – (Brodnica Górna-Wieżyca).

UKŁAD KOMUNIKACYJNY PODSTAWOWY

Podstawowym układem komunikacyjnym w gminie Somonino jest:

- Droga powiatowa nr 1923G – (Ostrzyce-Goręczyno-Somonino),
- Droga powiatowa nr 1925G – (Kiełpino – Pstra Suka),
- Droga powiatowa nr 1933G – (Egiertowo- Przywidz).

UKŁAD UZUPEŁNIAJĄCY

Układ uzupełniający tworzą pozostałe drogi powiatowe i gminne zapewniające obsługę poszczególnych miejscowości gminy. Do grupy tego układu zalicza się również drogi dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych. W celu usprawnienia ruchu gminnego i międzygminnego należy dążyć do przebudowy i remontów dróg powiatowych i gminnych oraz utrzymywać je w należytym stanie. Priorytetowo powinny być remontowane drogi obsługujące największą ilość mieszkańców i leżące na obszarach o największej w skali gminy aktywności gospodarczej oraz odcinki o największych zagrożeniach funkcjonowania ruchu. Budowa nawierzchni utwardzonych w nadchodzących latach powinna być jednym z najważniejszych zadań gminy, ze względu na słaby stan techniczny wielu dróg lokalnych.

Modernizacja i budowa dróg gminnych

W ramach modernizacji dróg gminnych należy wykonać prace polegające na poprawie stanu ich nawierzchni oraz poszerzeniu. Dodatkowo należy przeprowadzić akcję poprawy oznakowania istniejącej drogi. Dzięki tym działaniom poprawi się bezpieczeństwo ruchu ciągami dróg w Somoninie zarówno dla pojazdów mechanicznych oraz osób pieszych. Skróci się też czas poruszania się po drogach i obniży się liczba wypadków.

Część dróg gminnych (m.in. droga nr 168025G Ostrzyce (ul. Jałowcowa) – Rąty) wymaga poszerzenia, a tym samym poprawy parametrów i stanu technicznego oraz regulacji stanu prawnego działek ewidencyjnych. W przypadku zaistnienia konieczności poszerzenia dróg na gruntach leśnych należy przeprowadzić procedurę zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Zgodnie z założeniami Wieloletniej Prognozy Finansowej do końca 2019 roku planowane jest zakończenie przebudowy drogi gminnej relacji Somonino-Goręczyno.

„Strategia rozwoju gminy Somonino na lata 2012-2019”, poza zadaniem polegającym na budowie drogi Somonino- Goręczyno przewiduje również na lata 2012-2018 modernizację dróg, w szczególności na odcinkach dróg wewnętrznych sołectwa Ramleje oraz dróg gminnych w miejscowości Rąty, Starkowej Hucie, Kamela oraz Borch.

Również w Planie Odnowy miejscowości Goręczyno i Somonino wpisane jest zadanie polegające na budowie drogi Somonino - Goręczyno ul. Kasztelańska.

Ponadto Plany odnowy miejscowości Goręczyno, Borch i Somonino przewidują remont i budowę dróg wraz z chodnikami.

Budowa drogi Somonino-Goręczyno

W ramach projektu wykonane zostaną prace budowlane w obrębie drogi łączącej Somonino z Goręczynem polegające na poprawie stanu ich nawierzchni oraz poszerzeniu profilu drogi. Jednocześnie w ramach tych działań zostanie poprawione oznakowanie istniejącej drogi. Inwestycje te będą miały na celu poprawę bezpieczeństwa ruchu ciągami dróg w Somoninie zarówno dla pojazdów mechanicznych jak i osób pieszych. Rezultatami realizacji projektu będą przede wszystkim:

- skrócenie czasu poruszania się po drogach,
- obniżenie liczby wypadków,
- zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska naturalnego.

Termin realizacji projektu: 2016-2019 r.

Uwzględniając możliwości finansowe samorządów, należy dążyć również do budowy układu dróg rowerowych, z wykorzystaniem sieci dróg lokalnych wraz z siecią parkingów i wypożyczalni oraz przechowalni rowerów. Ścieżki rowerowe mogą być realizowane w postaci wydzielonych ścieżek oraz ulic ruchu mieszanego. Istotna jest budowa parkingów, stojaków i wiat dla rowerów przed obiektami użyteczności publicznej, punktami usługowymi, sklepami oraz w obrębie terenów rekreacyjno-wypoczynkowych.

Wraz z gwałtownym rozwojem komunikacji samochodowej w Polsce nastąpiły znaczące zmiany klimatu akustycznego. Konsekwencją przyrostu liczby pojazdów samochodowych jest zwiększony stopień obciążenia środowiska hałasem drogowym. Nadmierna emisja hałasu komunikacyjnego spowodowała wzrost uciążliwości na terenach położonych w bezpośrednim sąsiedztwie ciągów komunikacyjnych. Jednym ze sposobów zmniejszenia hałasu związanego z ruchem drogowym jest zastosowanie ekranów akustycznych. Projektując nową zabudowę należy zapewnić odpowiednią osłonę akustyczną dla budynków, stosownie do postanowień § 325 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie.

5.2 Układ kolejowy

Przez teren gminy Somonino przebiegają dwie linie kolejowe 201 i 214.

- linia kolejowa 201 – łączy Nową Wieś Wielką ze stacją towarową Gdynia Port, częściowo zelektryfikowana.
- linia kolejowa nr 214 – jednotorowa i nieelektryfikowana łączy Kartuzy z Somoninem. Jest to fragment dawnej linii Kościerzyna – Kartuzy. Od 2003 do 2010 r. ruch pociągów był zawieszony, od czerwca 2010 funkcjonuje jedynie ruch sezonowy na trasie Gdynia – Kartuzy – Gdynia.

Ważnym projektem w zakresie kolei, realizowanym m.in. na terenie gminy Somonino jest program pt. „Pomorska Kolej Metropolitalna”- wieloletnie zamierzenie Samorządu Województwa Pomorskiego. Jest to najważniejszy i największy projekt komunikacyjny województwa pomorskiego. Jego celem jest podniesienie poziomu spójności społecznej i gospodarczej Województwa Pomorskiego, poprzez wdrożenie zintegrowanego z układem komunikacji publicznej Metropolii Trójmiejskiej, systemu kolei regionalnej pn. *Pomorska Kolej Metropolitalna*. Program obejmuje swoim zasięgiem głównie obszar aglomeracyjny Trójmiasta i przylegające powiaty (np.: bytowski, kościerski, kartuski).

Ustalenia dotyczące rozwoju sieci kolejowej obejmujące swoim zakresem teren gminy Somonino zawarte są w także w tekście Planu zagospodarowania przestrzennego województwa Pomorskiego. Na jego podstawie zakłada się budowę nowej i dostosowywanie istniejącej, priorytetowej dla województwa infrastruktury liniowej i węzłowej, w tym należącej do sieci TEN-T i obejmującej transportową infrastrukturę dostępową portów w strefie „ostatniej mili”. W tym zakresie do podstawowych inwestycji należą (do 2020 r.):

- przebudowa linii kolejowej nr 201 (Gdynia Port - Bydgoszcz) wraz z budową drugiego toru i elektryfikacją całej linii.

W zakresie powiązań ośrodków regionalnych i subregionalnych oraz ich otoczenia z Trójmiastem zakłada się (do 2020 roku):

- rewitalizację i przebudowę sieci kolejowej nr 214 (na odcinku Somonino – Kartuzy) wraz z rozbudową układu linii w Kartuzach (obwodnica kolejowa Kartuz).

Szereg dokumentów strategicznych w swoich zapisach zawiera zadania związane z realizacją wspomnianych wyżej projektów, które w założeniach wykorzystują istniejące

rezerwacje terenów, m.in. po byłej linii kolejowej oraz odcinki słabo wykorzystywanych regionalnych linii kolejowych. W gminie Somonino działania rewitalizacyjne dotyczą linii 201 i 214 (tab.5.1)

Tab. 5.1 Zadania/cele z zakresu rozwoju układu kolejowego.

Lp.	Program strategiczny	Zadanie/cele z zakresu układu kolejowego
1	Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030	- Prace na alternatywnym ciągu transportowym Bydgoszcz - Trójmiasto, obejmującym linie 201 i 203, etap I i II- wraz z elektryfikacją wraz z budową łącznicy Łąg Południe - Łąg Wschód pomiędzy liniami kolejowymi nr 201 i 203 - przebudowa linii kolejowej nr 201 (Gdynia Port - Bydgoszcz) wraz z budową drugiego toru i elektryfikacją całej linii - rewitalizacja i przebudowa sieci kolejowej nr 214 (na odcinku Somonino – Kartuzy)
2	Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020	modernizacja linii kolejowej nr 201 (Gdynia – Nowa Wieś Wielka).
3	Koncepcja zrównoważonej polityki miejskiej województwa pomorskiego	- realizacja projektu Pomorska Kolej Metropolitalna, elektryfikacja linii kolejowej nr 201 (Gdynia - Kościerzyna), - zwiększenie częstotliwości i liczby połączeń kolejowych na linii kolejowej nr 201 – w ramach Pomorskiej Kolei Metropolitalnej.
4	Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Somonino na lata 2018-2035	• budowa węzła integracyjnego Somonino wraz z trasami dojazdowymi (do końca 2019 r.)

Źródło: Opracowanie własne.

"Budowa węzła integracyjnego Somonino wraz z trasami dojazdowymi" w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020

Celem głównym projektu jest wzrost liczby pasażerów transportu zbiorowego i transportu niezmotoryzowanego. Przedmiotem projektu jest budowa węzła integracyjnego w Somoninie polegająca na remoncie części budynku dworca kolejowego z uwzględnieniem funkcji transportowych obiektu, utworzeniu systemu monitoringu dworca, modernizacji drogi dojazdowej ul. Kolejowej wraz z budową chodników, zatoczek i miejsc parkingowych, budowie trasy rowerowej od węzła Somonino do Ostrzyc.

Realizacja przedsięwzięcia ma potrwać do końca grudnia 2019 r.

Zgodnie z zapisami Planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego, jedną z zasad zagospodarowania przestrzennego, określającą sposób realizacji

kierunku 2.4. KSZTAŁTOWANIE RACJONALNEJ STRUKTURY PRZESTRZENNEJ SIECI TRANSPORTOWEJ jest:

Zasada hierarchizacji węzłowej infrastruktury służącej integracji transportu pasażerskiego w rejonie stacji i przystanków kolejowych, dworców autobusowych i portów lotniczych wyróżniając:

- węzły integracyjne lokalne (L): (...) Somonino (...), obejmują przyległe gminy i umożliwiają integrację transportu kolejowego z transportem autobusowym i transportem indywidualnym lub regionalnego transportu autobusowego z transportem indywidualnym,
- przystanki zintegrowane (PZ): (...) Sławki (...) (zasada 2.4.7);

5.3 Szlaki turystyczne

Na terenie gminy Somonino znajduje się wiele turystycznych szlaków pieszych i rowerowych, które opisane zostały w części opracowania pt. „Uwarunkowania Zagospodarowania przestrzennego” w rozdziale Szlaki turystyczne. W celu rozwoju ruchu turystycznego, należy dążyć do stałego powiększania i modernizacji infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i około turystycznej oraz rozwijanie form turystyki z wykorzystaniem lokalnych uwarunkowań poprzez:

- tworzenie systemu szlaków turystycznych w oparciu o istniejące trasy, szlaki oraz walory i zasoby przyrodnicze i kulturowe wraz z realizacją zagospodarowania turystycznego towarzyszącego szlakom,
- realizację nowych inwestycji oraz podnoszenie standardu istniejących obiektów, mające na celu zwiększenie oferty turystycznej i wydłużenie sezonu.

„Kaszubska Trasa Rowerowa” (nr 137)

Kaszubska Trasa Rowerowa to przedsięwzięcie o charakterze regionalnym, przebiegać ma przez teren 8 gmin województwa pomorskiego tj.: Sierakowice, Kartuzy, **Somonino**, Stężyca, Sulęcyno, Parchowo, Bytków i Czarna Dąbrówka.

Głównym jego celem jest poprawienie dostępności turystycznej regionu oraz zabezpieczenie obszarów chronionych poprzez ukierunkowanie ruchu turystycznego. Realizacja przedsięwzięcia pozwoli na zahamowanie nasilającej się antropopresji związanej ze wzmożonym ruchem turystyczny, a także pozwoli na ochronę dziedzictwa przyrodniczego

ponad granicami administracyjnymi poszczególnych gmin. Przyczyni się do skoncentrowania ruchu turystycznego w obrębie wytyczonych tras, chroniąc jednocześnie unikalne zasoby środowiska naturalnego. Podjęcie działań ochronnych walorów przyrodniczych i krajobrazowych przyczyni się bezpośrednio do ograniczenia degradacji środowiska naturalnego.

Zadanie obejmuje działania polegające na budowie sieci krajoznawczych tras rowerowych, parkingów rowerowych, elementów małej architektury, oznakowanie oraz połączenie ruchu rowerowego z węzłami integracyjnymi Pomorskiej Kolei Metropolitalnej oraz Kościerskiego Korytarza Kolejowego. W ramach inwestycji zostanie zrealizowanych około 290 km tras rowerowych na terenie ośmiu gmin.

Studium przyjmuje zasadę kształtowania regionalnych tras rowerowych, na które w gminie Somonino składają się trasy:

- ✓ Nr 111: Przetoczyno – Przodkowo – Kartuzy – Kartuzy (m.) – **Somonino** – Nowa Karczma – Liniewo – Stara Kiszewa,
- ✓ Nr 137 (Kaszubska Trasa Rowerowa): Żukowo (m.) – Przodkowo – Chmielno – Kartuzy – Sierakowice – Ceromin – Pomysk – Parchowo – Sulęczyno – Stężycza – **Somonino** – Żukowo – Żukowo (m.)

oraz zasadę kształtowania ponadregionalnych i regionalnych szlaków wodnych, tj. śródlądowego kajakowego na **rzece Raduni**.

5.4 Infrastruktura techniczna

5.4.1 Sieć wodociągowa i kanalizacyjna

Gmina Somonino posiada dobrze rozwiniętą sieć kanalizacyjną i wodociągową. Gminna sieć wodociągowa jest obsługiwana jest przez 7 ujęć głębinowych. Według danych udostępnionych w Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego za rok 2017 z sieci wodociągowej w gminie Somonino korzysta 99,9% mieszkańców. Stopniowa rozbudowa sieci wodociągowej zaowocowała powszechnym dostępem mieszkańców gminy do odpowiedniej jakościowo i ilościowo wody pitnej. Należy podkreślić stale rosnący wskaźnik zużycia wody w przeliczeniu na 1 mieszkańca od 2007 roku.

Sytuacja w zakresie oczyszczenia ścieków w Gminie Somonino stopniowo się poprawia. Z instalacji kanalizacyjnej korzysta około 76% ogółu ludności. Najlepiej skanalizowaną miejscowością jest Somonino. Na terenie gminy znajduje się Gminna Oczyszczalnia Ścieków w Sławkach. Sukcesywny rozwój infrastruktury kanalizacyjnej w gminie wpłynął znacząco na wzrost liczby ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej. W miejscach gdzie nie została doprowadzona sieć kanalizacyjna, mieszkańcy gromadzą nieczystości w zbiornikach bezodpływowych.

Gmina Somonino dąży do nieustannego rozwoju sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Świadczą o tym zadania do realizacji wpisane w „Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Somonino na lata 2018-2035” tj. rozbudowa systemu wodno-kanalizacyjnego na terenie aglomeracji Somonino.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego przewiduje zadanie pn.: „Budowa i modernizacja kanalizacji sanitarnej wraz z budową układów tłocznych i modernizacją przepompowni ścieków w ramach aglomeracji ściekowych powyżej 2.000 RLM”.

Gmina Somonino powinna w dalszym ciągu inwestować w infrastrukturę wodociągową i kanalizacyjną, dążąc do:

- dalszego rozwoju sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie gminy,
- zapewnienia niezawodności w dostawie wody,
- odbierania i oczyszczania ścieków z gospodarstw domowych, które przyczyni się do rozwiązania problemu nielegalnego pozbywania się nieczystości płynnych oraz nieszczelnych zbiorników bezodpływowych,

- promowania inwestycji związanych z budową przydomowych oczyszczalni ścieków,
- znacznej poprawy jakości wód płynących, stojących oraz wód podziemnych poprzez radykalne zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód i gruntu.

Dalszy wzrost skanalizowania gminy przyczyni się do podniesienia poprawy stanu jakości środowiska naturalnego, a tym samym poprawy jakości życia mieszkańców. Oddziaływać będzie na wzrost atrakcyjności inwestycyjnej, osiedleńczej i turystycznej, co sprzyjać będzie harmonijnemu rozwojowi gminy. Wraz z rozwojem systemu kanalizacyjnego, należy sukcesywnie dążyć do likwidacji zbiorników bezodpływowych na terenach już skanalizowanych.

Aglomeracja Somonino

Na terenie aglomeracji planowana jest budowa około 9 km zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej (w miejscowościach: **Rybaki- gmina Somonino**, Brodnica Górna-gmina Kartuszy) – w wyniku, której planuje się objęcie systemem kanalizacji sanitarnej około 1 083 równoważnych mieszkańców (mieszkańcy stali i turyści). Wskaźnik długości sieci (obliczany jako stosunek przewidywanej do obsługi przez budowany system kanalizacji zbiorczej liczby mieszkańców aglomeracji i niezbędnej do realizacji długości sieci kanalizacyjnej) wynosi: $1\,083 \text{ mieszkańców} / 9,0 \text{ km sieci} = 120,33 \text{ mieszkańca/km sieci}$ i spełnia wymogi określone w § 3 ust. 4 ww. rozporządzenia Ministra Środowiska.

W zakresie ograniczenia emisji zanieczyszczeń środowiska, zgodnie z zapisami Planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego przyjmuje się zasadę ograniczania stosowania indywidualnych systemów zbierania i oczyszczania ścieków bytowych na obszarach aglomeracji ściekowych.

5.4.2 Gospodarka odpadami

Zgodnie z podziałem na regiony gospodarki odpadami zamieszczonym w Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami 2022, gmina Somonino została przyporządkowana do regionu Północnego. W 1993 roku istniało w miejscowości Kaplica składowisko odpadów stałych. W latach 2009 – 2010 podjęto działania, prowadzące do przywrócenia stanu pierwotnego składowiska. Specjalistyczne zabiegi rekultywacji zakończyły się sukcesem.

W momencie sporządzania studium na terenie gminy Somonino nie znajduje się żadna instalacja do gromadzenia lub przetwarzania odpadów, natomiast bardzo dobrze zorganizowany jest system wywozu odpadów, które są transportowane na składowisko w Szadółkach. Z danych zawartych w „Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2022” wynika, że w 2013 r. masa odebranych odpadów wynosiła 6394, 1 Mg/rok.

System zbierania, gromadzenia i recyklingu odpadów powinien być systematycznie udoskonalany. W związku z tym, gmina dla poprawy efektywności gospodarki odpadami powinna dążyć do realizacji zadań przedstawionych w Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami 2022 tzn:

- prowadzenie działań edukacyjno-informatycznych w zakresie zapobiegania powstaniu odpadów, w tym świadomego wyboru produktów, właściwej segregacji odpadów opakowaniowych, możliwości wielokrotnego produktów i opakowań.
- jakościowe unikanie wytwarzania odpadów poprzez ograniczanie w wytwarzanych odpadach substancji niebezpiecznych lub mogących utrudniać ich recykling.
- rozwój systemu selektywnego zbierania odpadów komunalnych

Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2022 (Uchwała nr 321/XXX/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 grudnia 2016 r.) zakłada następujące zadania:

1. Rozbudowa/modernizacja punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych do 2022 r. Zakres rozbudowy/modernizacji: ogrodzenie działki, utwardzenie i oświetlenie placu, zakup kontenera socjalno- biurowego, budowa wiat śmietnikowych, wyposażenie PSZOK w kontenery, rębak do gałęzi, prasę, pojemniki i kontenery, kontener na odpady niebezpieczne.
2. Budowa stacji przeładunkowej odpadów komunalnych w Somoninie do 2017 r.

5.4.3 Energia elektryczna

Gminę Somonino przecinają projektowana dwutorowa linia przesyłowa 2x400 kV relacji Gdańsk Przyjaźń – Żydowo Kierzkowo (w trakcie budowy), linia 220 kV relacji Żydowo – Gdańsk I (planowana do demontażu po zrealizowaniu dwutorowej linii przesyłowej 2x400 kV) oraz 110 kV. W celu eksploatacji urządzeń i zapewnienia możliwości dojazdu pojazdów serwisowych:

- dla nowobudowanej linii **400 kV** obowiązuje pas technologiczny o szerokości 70 m (po 35 m od osi linii w obie strony) (w trakcie budowy, nowa linia będzie przebiegać przez terytorium 11 gmin (w tym Somonino), zastępując obecnie istniejącą linię 220 kV),
- dla linii **220 kV** szerokość pasa technologicznego powinna wynosić 50 m (po 25 m w obie strony od osi linii),
- dla linii **110 kV** obowiązuje pas technologiczny o szerokości 40 m (po 20 m od osi linii w obie strony).

W pasach technologicznych obowiązują szczegółowe warunki zagospodarowania terenów oraz ograniczenia ich użytkowania, zgodnie z przepisami odrębnymi.

W zakresie energii elektrycznej inwestycją celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym jest budowa linii dwutorowej 400 kV Gdańsk Przyjaźń – Żydowo Kierzkowo, podmiot odpowiedzialny za realizację: PSE.

Dopuszcza się wykonanie napraw oraz prac remontowych i konserwacyjnych istniejących linii. Drzewostan w pobliżu napowietrznych linii elektroenergetycznych powinien być regulowany w sposób zapewniający ich bezawaryjne funkcjonowanie i umożliwiający prowadzenie prac konserwacyjnych.

Dodatkowo ustala się następujące wytyczne dotyczące użytkowania terenów leżących w pobliżu i w pasie technologicznym linii przesyłowych 220 kV i 400 kV:

- Warunki lokalizacji obiektów budowlanych nieprzeznaczonych na stały pobyt ludzi muszą uwzględniać wymogi określone w przepisach odrębnych oraz normach dotyczących projektowania linii elektroenergetycznych,
- Lokalizacja obiektów budowlanych zawierających materiały niebezpieczne pożarowo, stacji paliw stref zagrożonych wybuchem w pobliżu linii elektroenergetycznej powinna uwzględniać wymogi, określone w przepisach odrębnych oraz normach dotyczących projektowania linii elektroenergetycznych,
- Zakazuje się tworzenia hałd, nasypów oraz sadzenia roślinności wysokiej pod linią i w odległości 6 m dla linii 220 kV oraz 7 m dla linii 400 kV, od rzutu poziomego skrajnego przewodu fazowego (w świetle koron),
- Elektrownie (farmy) wiatrowe względem linii elektroenergetycznej najwyższych napięć (220 kV, 400 kV) należy lokalizować tak, aby odległość każdej turbiny wiatrowej od linii elektroenergetycznej, określana jako odległość najbardziej

skrajnego elementu turbiny wiatrowej (końców łopat turbiny) od trasy linii, nie była mniejsza niż trzykrotna średnica koła zataczana przez łopaty turbiny wiatrowej.

Gmina Somonino posiada bezpieczny system elektroenergetyczny o odpowiednich rezerwach mocy. W celu wzrastającego zapotrzebowania na energię elektryczną system podlegał będzie rozbudowie i modernizacji. W granicach gminy dystrybucją energii elektrycznej zajmuje się Energa - Operator S.A Oddział w Gdańsku, która planuje w najbliższych latach następujące zadania:

- wymiana przewodów gołych SN na niepełno izolowane w liniach na terenie gminy,
- wymiana przewodów gołych nN na izolowane w liniach na terenie gminy.

W celu ograniczenia kosztów, gmina powinna inwestować w rozwój energetyki odnawialnej tj. biogaz, biomasa, fotowoltaika. Wykorzystanie tych możliwości uzależniona jest od uwarunkowań ekonomicznych mających wpływ na opłacalność tego typu inwestycji.

5.4.4 Zaopatrzenie w gaz

W znacznym stopniu na rozwój instalacji gazowej w gminie Somonino wpłynął projekt pod nazwą *„Doprowadzenie gazu do niezgazyfikowanych rejonów powiatu kartuskiego współfinansowany z funduszy UE w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko”*. Efektem projektu, była rozbudowa sieci gazowej średniego ciśnienia o długości 15 447 m (stan na koniec 2016 r.). Przez długi okres czasu zapotrzebowania na paliwa gazowe były realizowane przez mieszkańców Gminy Somonino przez wykorzystywanie gazu płynnego LPG w indywidualnych gospodarstwach domowych.

Dalszy rozwój sieci instalacji gazowych wpłynie znacząco na ograniczenie emisji szkodliwych zanieczyszczeń związanych z eksploatacją wysokoemisyjnych systemów grzewczych, a także przyczyni się zwiększenia efektywności procesu wytwarzania ciepła. Rozbudowa sieci gazowej będzie następować w przypadku gdy analiza techniczno – ekonomiczna wykaże opłacalność inwestycji. Wszelkie wytyczne techniczne dotyczące przyłączenia do sieci gazowej będą wydawane przez zarządcę sieci na podstawie odpowiednich wniosków złożonych przez zainteresowanych.

5.4.5 Zaopatrzenie w energię ciepłą

Gmina Somonino nie posiada własnej infrastruktury ciepłowniczej. Energię ciepłą pozyskuje się z wykorzystaniem kotłowni lokalnych w odniesieniu do budynków

użyteczności publicznej, budynków przemysłowych i usługowych oraz indywidualnych źródeł ciepła w odniesieniu do budynków mieszkalnych jednorodzinnych. Kotłownie w większości pracują na paliwach stałych. Źródłem ciepła w gospodarstwach domowych są kotły grzewcze wykorzystujące węgiel, ekogroszek, pelet, drewno oraz olej i gaz.

System zaopatrywania w ciepło obiektów na obszarze gminy powinien koncentrować się na poprawie efektywności energetycznej budynków oraz przywiązywać wielką wagę do oszczędnego i efektywnego wykorzystania zasobów. W tym celu należy podjąć działania t.j termomodernizację budynków, modernizację instalacji ciepłych, budowę nowych budynków o niskiej charakterystyce zapotrzebowania na energię cieplną, modernizację lokalnych kotłowni.

Większość tych działań jest ściśle związanych ze świadomością oraz możliwościami finansowymi mieszkańców gminy, dlatego w gestii gminy leży promocja i wspieranie takich działań jak:

- propagowanie budownictwa energooszczędnego,
- pozyskiwanie środków zewnętrznych na modernizację systemów grzewczych,
- wdrażanie nowoczesnych technologii ekoenergetycznych (np. kogeneracja).

5.4.6 Telekomunikacja

Przez Gminę Somonino przebiega korytarz radiowy, który swym zasięgiem obejmuje stacje przekaznikowe w Gdańsku i Szymbarku. W gminie istnieje jedna centrala telefoniczna w Somoninie, 2 podcentrale w Goręczynie i w Egiertowie. Operatorem obsługującym jest Telokomunikacja Polska S.A. Dalszy rozwój sieci GSM oraz UMTS wiąże się z zagęszczeniem lokalizacji stacji bazowych, które z obawy przed integracją w krajobraz będą miały mniejszą moc. Jednak istnieje wiele sposobów maskowania masztów stacji bazowych w taki sposób by nie ingerowały one w krajobraz.

W ostatnich latach obserwuje się rozwój obiektów, urządzeń oraz systemów; szczególnie zauważalny jest wzrost liczby nadajników BTS (telefonii komórkowej i internetu mobilnego), LTE i UMTS (szybki, mobilny Internet) oraz rozwój infrastruktury światłowodowej (głównie w miastach). Rozwój systemów i powszechny dostęp jest warunkiem rozwoju społeczeństwa informacyjnego.

Na terenie gminy Somonino zezwala się na lokalizację sieci telekomunikacyjnych zarówno w tradycyjnych jak i nowych technologiach, w tym budowę, rozbudowę

i modernizację infrastruktury światłowodowej. Rozwój systemów komunikacyjnych i teleinformatycznych (przewodowych i bezprzewodowych) będzie uzależniony od wzrostu zapotrzebowania na usługi telekomunikacyjne i teleinformatyczne w gminie i w regionie. Zezwala się na objęcie gminy zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym, połączonym z systemami sieci internetowych: wojewódzkiej i krajowej.

5.4.7 Odprowadzanie wód opadowych, regulacja stosunków wodnych

W zakresie zapobiegania i ograniczenia skutków powodzi oraz innych zagrożeń naturalnych występujących na terenie gminy przyjmuje się zasady:

- a) należy przyjmować rozwiązania oparte na zintegrowanym gospodarowaniu zasobami wodnymi w obrębie zlewni (zasada 1.4.7 z Planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego).
- b) Zasadę wskazywania w gminnych dokumentach planistycznych sposobów podnoszenia retencyjnej pojemności zlewni, jako elementów ochrony przed powodzią i suszą, w szczególności poprzez:
 - zwiększenie retencji wodnej w drodze wyznaczania powierzchni pod budowę zbiorników retencyjnych, a także terenów mikroretencji obszarowej i przyobiektowej
 - maksymalnego zatrzymywania i zagospodarowania wód opadowych i roztopowych w miejscu opadu (zasada 1.4.9).

Odprowadzanie wód opadowych na terenie gminy odbywa się głównie otwartymi rowami lub powierzchniowo w stronę głównych odbiorników Raduni i Wierzycy. Kanalizacja deszczowa występuje sporadycznie i w krótkich odcinkach. W strefie krawędziowej doliny Raduni występują strome skarpy i liczne wąwozy stanowiące naturalne drogi odpływu wody. Morfologia terenu sprzyja niebezpieczeństwu wystąpienia powodzi od deszczów nawaalnych. Do tego typu zalewań dochodzi podczas gwałtownych opadów, kiedy z mocno zainwestowanych terenów wysoczyzny woda spływa kanalizacją deszczową oraz powierzchniowo i rozlewa się na terenach niżej położonych. Istnieje szereg działań mogących ograniczyć prawdopodobieństwo takich zdarzeń, są to:

- maksymalne możliwe zagospodarowanie wody na terenie wysoczyzny:

- odprowadzanie wód z powierzchni nie zanieczyszczonych do zbiorników lub studni chłonnych,
 - gromadzenie wody opadowej z dachów i wykorzystanie jej do podlewania roślin,
 - stosowanie nawierzchni przepuszczalnych na drogach i miejscach postojowych,
- niezabudowywanie wąwozów stanowiących naturalne drogi spływu nadmiernych wód opadowych,
- budowanie odpowiednio zaprojektowanej kanalizacji deszczowej – wytwarzanie retencji kanałowej, w miarę możliwości stosowanie rowów otwartych,
- w razie konieczności budowa zbiorników retencyjnych.

6 Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym

Wieloletnia prognoza finansowa gminy Somonino na lata 2018-2035 (Uchwała nr XXXI/258/18 Rady Gminy Somonino z dnia 27 czerwca 2018 r.):

- Budowa węzła integracyjnego Somonino wraz z trasami dojazdowymi,
- Rozbudowa i modernizacja systemu wodno-kanalizacyjnego na terenie aglomeracji Somonino,
- Pomorskie Szlaki Kajakowe – Szlakiem Raduni,
- Budowa trasy rowerowej Ostrzyce-Kolano,
- Budowa Systemu Rowerowego Metropolitarneogo OMG-G-S-Podniesienie efektywności transportu publicznego wskutek jego integracji z transportem rowerowym,
- Przyłącze gazowe do budynku Szkoły Podstawowej w Somoninie, ul. Osiedlowa.

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym zawarte są również w „**Strategii Rozwoju Gminy Somonino na lata 2012-2019**”. Zadaniemi, które na dzień sporządzania studium nie zostały jeszcze zrealizowane są:

- Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Borczu wraz z jej wyposażeniem (2017-2018),
- Budowa drogi Somonino-Goręczyno,
- modernizacja dróg gminnych, w tym m.in.: w miejscowości Rąty, Starkowej Hucie, Kamela i Borcz (2012-2018).

Plan Odnowy miejscowości Goręczyno na lata 2013-2023 (Uchwała nr XII/88/16 z dnia 6 kwietnia 2016 r.):

- Remont i budowa dróg lokalnych osiedlowych wraz z chodnikami (termin realizacji: 2015 - 2023 r.),
- Rozbudowa kanalizacji sanitarnej w Goręczynie (termin realizacji: 2014 - 2018 r.),
- Budowa drogi Somonino - Goręczyno ul. Kasztelańska (termin realizacji projektu: 2016-2019 r. (tj. etap I i II w latach 2016-2017; etap III w 2019)).

Plan Odnowy miejscowości Borcz na lata 2011-2018 (Uchwała nr XI/77/11 z dnia 16 listopada 2011 r.):

- Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Borczu wraz z jej wyposażeniem (termin realizacji: 2017-2018),
- Modernizacja dróg gminnych w miejscowości Borcz (termin realizacji: 2013-2018).

Plan Odnowy miejscowości Somonino na lata 2009-2023 (Uchwałą nr XII/89/16 z dnia 6 kwietnia 2016 r.):

- Budowa drogi Somonino - Goręczyno ul. Kasztelańska (termin realizacji projektu: 2016-2019 r. (tj. etap I i II w latach 2016-2017; etap III w 2019)),
- Remont i budowa dróg lokalnych osiedlowych wraz z chodnikami (termin realizacji projektu: 2015-2023 r.),
- Budowa parku rekreacyjno-wypoczynkowego w Somoninie (termin realizacji projektu: 2020-2021).

7 Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów rządowych

Na etapie sporządzania dokumentu Studium, stwierdzono że na terenie województwa nie zlokalizowano zadań spełniających warunki art. 48 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

W części „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego” określono poszczególne zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych oraz określono obszar, którego zadanie dotyczy. Poza zadaniami ujętymi w planie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego, dla terenu gminy zostały również przewidziane inne inwestycje (w postaci ustaleń bądź rekomendacji), które można zaliczyć do inwestycji służących osiągnięciu ponadlokalnych celów publicznych.

Poniżej wymienione są inwestycje o znaczeniu ponadlokalnym przewidziane dla terenu gminy Somonino. Poza niżej wymienionymi zadaniami dopuszcza się także realizację innych, nie wymienionych w studium inwestycji, służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

Tab. 7.1 Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym zgodnie z Planem zagospodarowania przestrzennego woj. pomorskiego oraz ustaleniami programów rządowych, niebędące zadaniami samorządu województwa

Lp	Nazwa inwestycji	Podmiot odpowiedzialny za realizację zadania	Program
1	Prace na alternatywnym ciągu transportowym Bydgoszcz - Trójmiasto, obejmującym linie 201 i 203, etap I i II- wraz z elektryfikacją wraz z budową łącznicy Łąg Południe - Łąg Wschód pomiędzy liniami kolejowymi nr 201 i 203	PKP PLK	Krajowym Programie Kolejowym do roku 2023, Kontrakt Terytorialny dla Województwa Pomorskiego
2	Budowa linii dwutorowej 400 kV Gdańsk Przyjaźń – Żydowo Kierzkowo	PSE	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, ustawa z dnia 24 lipca 2015 r. o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych
3	Budowa i modernizacja kanalizacji sanitarnej wraz z budową układów tłocznych i modernizacją przepompowni ścieków w ramach aglomeracji ściekowych powyżej 2.000 RLM, w tym: (...) Somonino, (...)	samorządy gminne	Master Plan dla wdrażania dyrektywy Rady 91/271/EWG
4	Inwestycje, wynikające z Planu gospodarki odpadami	Samorządy gminne	PGO

5	Kajakiem przez Pomorze (Pomorskie szlaki kajakowe) – Poprawa bezpieczeństwa na szlakach kajakowych poprzez rozbudowę i poprawę standardu infrastruktury turystycznej, w szczególności kajakowej oraz działania promujące tę formę aktywnej turystyki	gminy	Wieloletnia Prognoza Finansowa Województwa Pomorskiego
---	--	-------	--

Źródło: Opracowanie własne.

Ww. inwestycje są ustaleniami w zakresie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, wynikającymi z dokumentów przyjętych przez Sejm RP, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa, niebędące Zadaniem samorządu województwa.

8 Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające wprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej

8.1 Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych

Na dzień sporządzania studium na terenie gminy Somonino nie występują obszary, dla których istnieje obowiązek sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych.

Zgodnie z zapisami ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, dla obszarów, na których utworzono park kulturowy, sporządza się obowiązkowo miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Jeżeli zostanie utworzony park kulturowy **Babi Dół - Borcz** – cmentarzysko kurhanowe z kręgami kamiennymi, zajdzie potrzeba opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

8.2 Obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości

Wszystkie działki ewidencyjne położone na terenach budowlanych, których kształt uniemożliwia ich wykorzystanie zgodnie z planowanym przeznaczeniem, powinny ulec scaleniu i ponownemu podziałowi, zgodnie z Ustawą o gospodarce nieruchomościami z dnia 21 sierpnia 1997 r. oraz Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4 maja 2005 roku w sprawie scalania i podziału nieruchomości. Na terenie gminy Somonino nie wyznacza się terenów wymagających scaleń i podziału nieruchomości.

8.3 Obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²

Na terenie gminy Somonino nie występują obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży przekraczającej 2000 m². W ramach nowo projektowanej zabudowy nie planuje się na terenie gminy lokalizacji tego typu obiektów.

8.4 Obszary przestrzeni publicznej

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, obszarem przestrzeni publicznej jest „*obszar o szczególnym znaczeniu dla*

zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne”.

Za przestrzenie publiczne w rozumieniu ww. ustawy uznaje się centra miejscowości, place zabaw, skwery, sklepy, świetlice wiejskie. Ponadto za przestrzenie o znaczeniu publicznym uznaje się tereny: dróg publicznych, tereny obiektów administracji, obiekty usług oświaty, zdrowia, ośrodki kultury, tereny zieleni urządzonej, sportu i rekreacji oraz cmentarze.

Działania władz gminy powinny być ukierunkowane na kreowanie lokalnych centrów wsi, szczególnie tych leżących przy głównych ciągach komunikacyjnych i turystycznych, poprzez modernizację i budowę infrastruktury technicznej oraz lokalizowanie usług obsługi mieszkańców i turystów. Należy dążyć do utworzenia płaszczyzny integracji społecznej mieszkańców. Obszary te winny być kreowane wokół usług publicznych, w szczególności świetlic wiejskich oraz terenów sportowych i rekreacyjnych danej jednostki. W kreowaniu przestrzeni publicznych należy pamiętać, aby były dostępne dla osób niepełnosprawnych. Wskazane jest dążenie do uporządkowania i podniesienia standardu terenów publicznych, w szczególności: parków, zieleńców oraz zieleni towarzyszącej usługom publicznym tak aby cechowała je jak największa wartość estetyczna.

Planowanymi zadaniami związanymi z rozwojem przestrzeni publicznej na terenie gminy Somonino są m.in.:

- modernizacja istniejących i tworzenie nowych szlaków turystycznych, rowerowych i ścieżek edukacyjnych,
- wszelkie inwestycje związane z przebudową i remontem dróg gminnych,
- oraz inwestycje przedstawione w poniższej tabeli:

Tab. 8.1 Zadania związane z rozwojem przestrzeni publicznej na terenie gminy Somonino

Lp.	Dokument	Zadanie/inwestycja	Cel	Termin realizacji
1	Strategii Rozwoju Gminy Somonino na lata 2012-2019” oraz Plan Odnowy miejscowości Borc na lata 2011-2018 (Uchwała nr XI/77/11 z dnia 16 listopada 2011 r.)	Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Borczu wraz z jej wyposażeniem	Głównym celem tej inwestycji jest poprawa warunków nauki oraz rekreacji dzieci uczęszczających do SP w Borczu. Projekt przewiduje rozbudowę budynku szkoły oraz wyposażeniu nowo powstałych pomieszczeń. Głównymi rezultatami inwestycji będą: poprawa warunków nauczania dzieci w SP Somoninie oraz poprawa warunków do uprawy sportu i rekreacji.	2017-2018
2	Plan Odnowy miejscowości Goręczyno na lata 2013-2023 (Uchwała nr XII/88/16 z dnia 6 kwietnia 2016 r.)	Zagospodarowanie terenu przy Zespole Szkół w Goręczynie	Przedmiotem realizacji projektu jest zagospodarowanie terenu przy Zespole Szkół w Goręczynie. Inwestycja wychodzi naprzeciw istniejącego niedostatku infrastruktury rekreacyjnej na terenie całego sołectwa i konieczności korzystania z tego typu infrastruktury w sąsiednich miejscowościach. Efektem realizacji projektu będzie znaczna poprawa dostępu lokalnej społeczności w tym przede wszystkim dzieci i młodzieży do rekreacji i sportu.	2018
3	Plan Odnowy miejscowości Somonino na lata 2009-2023 (Uchwałą nr XII/89/16 z dnia 6 kwietnia 2016 r.)	Budowa parku rekreacyjno-wypoczynkowego w Somoninie	Przedmiotem realizacji projektu będzie budowa parku rekreacyjno-wypoczynkowego na potrzeby mieszkańców i turystów odwiedzających gminę w Somoninie. Celem inwestycji będzie stworzenie dodatkowej atrakcji turystycznej oraz miejsca wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców w gminnej miejscowości. Głównym rezultatem realizacji projektu będzie wzrost liczby turystów odwiedzających Somonino.	2020-2021

Źródło: Opracowanie własne

Wyżej wymienione inwestycje nie wymagają sporządzania dodatkowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Studium nie wyklucza jednak wyznaczenia w kolejnych latach w opracowywanych planach obszarów przestrzeni publicznej, zgodnie z potrzebami ich tworzenia.

9 Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego jest najskuteczniejszym narzędziem, zapewniającym zgodność zamierzonego zagospodarowania z uwarunkowaniami środowiskowymi, potrzebą ochrony przyrody oraz wieloletnią polityką gminy sformułowaną w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego pozwala sterować procesami rozwoju przestrzennego na terenach, gdzie będą one dopiero następować. W jakiejś części pozwala też ograniczać występujące zjawiska niepożądane, a nawet przywracać stan sprzed niekorzystnych zmian.

Obszarem szczególnego zjawiska z zakresu gospodarki przestrzennej lub występowania konfliktów przestrzennych jest miejscowość Ostrzyce, dla której podjęto uchwały intencyjne w sprawie przystąpienia do sporządzenia mpzp.

Są dwa główne powody takiego działania. Pierwszym jest duże zainteresowanie inwestycyjne pod zabudowę usługową ze względu na atrakcyjność turystyczną. Ostrzyce są miejscowością, która skupia większość ośrodków wypoczynkowych. Wszystkie znajdujące się tu ośrodki dysponują kwaterami i całodziennym wyżywieniem, a większość z nich oferuje szeroki wachlarz usług w zakresie wypoczynku, głównie pobytowego. Drugi powód to duże zainteresowanie pod zabudowę mieszkaniową ze względu na atrakcyjność turystyczną i wypoczynkową. Brak planu wydłuża czas realizacji nowych inwestycji na omawianym terenie, prowadzi do konfliktów społecznych oraz zachwiania ładu przestrzennego.

Drugim obszarem do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego jest obręb Egiertowo. Główną cechą charakterystyczną wyznaczającą położenie miejscowości w regionie jest jej usytuowanie na skrzyżowaniu najważniejszych szlaków komunikacyjnych gminy i całego powiatu kartuskiego – drogi krajowej nr 20 łączącej Stargard Szczeciński z Gdynią oraz drogi wojewódzkiej nr 224 Wejherowo – Tczew. Ponadto Egiertowo jest jedną z miejscowości o największej liczbie ludności. Struktura wieku mieszkańców Egiertowa wskazuje, że populacja miejscowości jest młodsza od średniej liczonej dla całej gminy Somonino. Biorąc pod uwagę charakterystykę miejscowości Egiertowo oraz fakt, że niniejsze Studium wyznacza nowe tereny pod zabudowę w omawianym obrębie, należałoby ten teren objąć miejscowym planem.

Trzecim obszarem do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego jest obszar położony nad jeziorem Połęczyńskim w miejscowości Połęczyno. Ze względu na wyznaczoną tam projektowaną zabudowę w niniejszym studium, racjonalnym rozwiązaniem byłoby objęcie tego terenu planem, w celu wyznaczenia szczegółowych zasad zagospodarowania terenu.

Aktualnie gmina jest w trakcie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na podstawie następujących uchwał:

- Uchwała Nr XXXII/233/09 Rady Gminy Somonino z dnia 29 grudnia 2009 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Borcz.
- Uchwała Nr XXVII/201/13 Rady Gminy Somonino z dnia 24 października 2013 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obrębu geodezyjnego Goręczyno.
- Uchwała nr XXIX/228/18 Rady Gminy Somonino z dnia 28 marca 2018 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu wsi Ostrzyce-Koszowatka.
- Uchwała Nr XXIX/227/18 Rady Gminy Somonino z dnia 28 marca 2018 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu wsi Ostrzyce- „Południe”.

Kolejne uchwały w sprawie sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego powinny być podejmowane w zależności od potrzeb, zgodnie z wnioskami mieszkańców i zainteresowaniem potencjalnych inwestorów oraz popytem na działki budowlane. Również zmiana przeznaczenia gruntów rolnych (klasy I–III) i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne dokona się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Jako wymagające przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne wskazuje się przede wszystkim tereny poszerzeń dróg (dot. m.in. regulacji prawnej działek ewidencyjnych oraz poprawy parametrów i stanu technicznego dróg) lub pod inne zainwestowanie, prowadzone na gruntach leśnych lub w sąsiedztwie gruntów leśnych.

Orientacyjne granice obszarów wymagających zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne zostały wyznaczone na rysunku studium, a doprecyzowanie ich zasięgu

i granic nastąpi na etapie sporządzania planów miejscowych. Uszczegółowienie może nastąpić w wyniku analizy aktualnej ewidencji gruntów, aktualizacji map, w tym granic użytków oraz dokładniejszej skali opracowania.

Na rysunku Studium zaznaczono obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Granice te powinny podlegać uściśleniu na podstawie analiz, które jednocześnie przesądzą o podziale wskazanych obszarów na mniejsze, do objęcia poszczególnymi uchwałami. W przypadku zaś, gdy granice planu miejscowego w wyniku ww. analizy zostaną wyznaczone w mniejszym zasięgu niż tereny zaproponowane w Studium, nie spowoduje to niezgodności z niniejszym dokumentem.

10 Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Kształtowanie rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej powinno odbywać się z należytą uwagą. W gminie Somonino użytki rolne zajmują 53% ogólnej powierzchni gminy. Na tle kraju gmina Somonino charakteryzuje się wysokim stopniem lesistości która dla całej gminy wynosi ok. 38%. Łącznie obie grupy zajmują ponad 90% powierzchni gminy, dlatego też kształtowanie rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej jest tak istotne.

Tab. 10.1 Zestawienie gruntów na terenie gminy Somonino

ob. 10.1 Zestawienie gruntowa terenów gminy Somonino

Rodzaj gruntu		Powierzchnia geodezyjna w ha	Udział w % powierzchni gminy	
Użytki rolne	Grunty orne	4099	36.56	
	Sady	29	0.26	
	Łąki trwałe	603	5.38	
	Pastwiska trwałe	949	8.46	
	Grunty rolne zabudowane	186	1.66	
	Grunty pod stawami	11	0.10	
	Grunty pod rowami	33	0.29	
	Grunty zadrzewione i zakrzewione na gruntach ornych	29	0.26	
Razem		5939	52.97	
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	Lasy	4306	38.41	
	Grunty zadrzewione i zakrzewione	0	0.00	
	Razem	4306	38.41	
Grunty zabudowane i zurbanizowane	Tereny mieszkaniowe	136	1.21	
	Tereny przemysłowe	11	0.10	
	Inne tereny zabudowane	43	0.38	
	Zurbanizowane tereny niezabudowane	26	0.23	
	Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	9	0.08	
	Tereny komunikacyjne	drogi	274	2.44
		tereny kolejowe	44	0.39
		inne	0	0.00
		grunty przezn. pod bud. dróg pub. lub linii kolej.	0	0.00
	Użytki kopalne		1	0.01
	Razem		544	4.85
Grunty pod wodami	Powierzchniowymi płynącymi	69	0.62	
	Powierzchniowymi stojącymi	32	0.29	
	Grunty pod wodami morskimi wewnętrznymi	0	0.00	
	Razem	101	0.90	
Użytki ekologiczne		0	0.00	
Nieużytki		321	2.86	
Tereny różne		0	0.00	
Razem		11211	100	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Kartuzach (stan na dzień 3.08.2017 r.)

Najważniejszą zasadą obowiązującą w gospodarce ziemią powinna być maksymalna ochrona użytków rolnych i leśnych. Na cele nieleśne i nierolnicze powinno się przeznaczyć przede wszystkim grunty oznaczone w ewidencji gruntów i budynków jako nieużytki, w dalszej kolejności inne grunty o najniższej przydatności. Zasadą powinna być likwidacja

nadmiernego rozdrobienia agrarnego oraz równomierny i wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich przy równoczesnym zachowaniu wartości środowiskowych i kulturowych istniejącego osadnictwa.

10.1 Rolnicza przestrzeń produkcyjna

Rolnicza przestrzeń produkcyjna gminy zajmuje **5 939 ha** tj. ok. 53 % całkowitej powierzchni gminy, w tym m.in.:

- ✓ grunty orne – 4099 ha,
- ✓ łąki trwałe – 603 ha,
- ✓ pastwiska trwałe – 949,
- ✓ grunty rolne zabudowane – 186.

Analizując bonitację gruntów ornych, najlepszą klasę stanowią grunty klasy IIIB zajmujące zaledwie 1,55% powierzchni gruntów ornych. Największy odsetek stanowią grunty klasy V (44,98%) i klasy IVb (30,04%). Wartość gleb jest niska. Wskaźnik bonitacji gleb gminy wynosi zaledwie 0,31. Silne zakwaszenie oraz brak składników pokarmowych ogranicza dobór roślin uprawnych oraz ich plony. Odkwaszanie gleb wymaga znacznych nakładów finansowych ze strony rolników, co w obecnej sytuacji ekonomicznej rolnictwa jest bardzo trudne. Natomiast dalsze zaniechanie wapnowania gruntów ornych doprowadzi do ograniczenia i tak niewielkiego wyboru rodzaju upraw.

Na ograniczoną produktywność gruntów wpływ ma między innymi:

- rzeźba terenu,
- ok. 20% ogólnej powierzchni gminy zajmuje dolina rzeki Raduni,
- ok. 60% ogólnej powierzchni gminy stanowi wysoczyzna falista i falisto pagórkowata z licznymi zagłębieniami o deniwelacjach sięgających 15 – 30 m,
- ok. 20% ogólnej powierzchni gminy stanowi tzw. strefa krawędziowa o deniwelacjach 60 – 80 m w większości porośnięta lasami, bbv
- specyficzny chłodny mikroklimat,
- okres wegetacyjny wynosi 180 – 200 dni i rozpoczyna się w II lub III dekadzie kwietnia,
- ostatnie przymrozki występują w III dekadzie maja, a nawet w czerwcu,

- średnie sumy opadów rocznych wynoszą 600 – 700 mm i zależą w dużej mierze od ekspozycji stoków względem ruchu wilgotnych mas powietrza,
- pokrywa śnieżna zalega przez 30 do 111 dni i nieraz kilkakrotnie zanika w ciągu zimy,
- przeciętny czas trwania okresu bez przymrozków wynosi 174 dni,
- stosunkowo słabe gleby,
- gleby brunatne kwaśne i wylugowane (ok. 90%),
- najlepsze w klasyfikacji bonitacyjnej to gleby klasy IVa oraz IIIb,
- w użytkach zielonych dominują gleby pochodzenia pobagiennego wytworzone z utworów mułowo – torfowych lub torfów
- przeważają gleby kompleksu żyniego i żyniego słabego.

W studium zakłada się ochronę gleb o najwyższej przydatności rolniczej (nie dopuszczanie do przeznaczenia terenów rolnych na cele inne niż rolne), natomiast gleby narażone na rozwój procesów denudacyjnych i erozyjnych, nieużytków i zagrożonych suszą powinny posiadać trwałą zabudowę biologiczną, tj. zadarnienia, zakrzewienia i zalesienia. Należy dbać o zwartą przestrzeń produkcyjną i zapobiegać jej rozczłonkowaniu jak również przywracanie gruntom zdegradowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, uregulowanie stosunków wodnych oraz odtworzenie gleb. Jedną z możliwości rozwoju rolnictwa na tym obszarze jest produkcja zwierzęca i roślinna, jak również wykształcenie tożsamości z regionem, z tradycją kaszubską oraz połączenie tego z agroturystyką. W celu zachowania i racjonalnego wykorzystania zasobów glebowych należy chronić gleby o najwyższej jakości przed ich przeznaczeniem na cele nierolnicze, a także przed ich zabudową.

W celu ochrony powierzchni ziemi zwłaszcza wykorzystywanej rolniczo ustala następujące kierunki działań:

- ochrona gruntów ornych najlepszych klas bonitacyjnych IIIb, IVa, IVb i pochodzenia organicznego;
- ograniczanie przeznaczania gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze lub nieleśne;
- wprowadzanie zalesień na gruntach rolnych V i VI klasy bonitacyjnej;
- utrzymanie istniejących oraz wprowadzenie nowych zadrzewień i zakrzewień na gruntach użytkowanych rolniczo, w celu ograniczenia procesów erozyjnych;
- prowadzenie prawidłowej gospodarki regulującej stosunki wodne w odniesieniu do użytków rolnych;

- zachowanie torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych;
- prowadzenie działań zmniejszających intensywność procesów erozyjnych poprzez zalesienia i zabiegi agrotechniczne,
- nie wskazuje się obszarów rolniczej przestrzeni produkcyjnej wyłączonych z zabudowy, wskazuje się natomiast ograniczenia lokalizacyjne dla zabudowy:
 - ✓ tworzenie warunków dla stabilności kierunków produkcji rolnej (zwłaszcza produkcji zbóż),
 - ✓ stosowanie racjonalne środków produkcji,
 - ✓ stosowanie nowoczesnych i oszczędnych technologii i metod produkcji,
 - ✓ dostosowanie sprzętu rolniczego do warunków produkcji,
 - ✓ koncentracja i specjalizacja produkcji (zahamowanie procesu rozdrabniania gospodarstw, scalanie gospodarstw do powierzchni umożliwiającą racjonalną produkcję – powyżej 15 ha),
 - ✓ rozwój rolnictwa ekologicznego,
 - ✓ rozwój gospodarstw agroturystycznych,
 - ✓ tworzenie możliwości produkcji ukierunkowanej na odbiorców sezonowych (turystów).

10.2 Leśna przestrzeń produkcyjna

Lasy i grunty leśne należą do największych zasobów środowiska przyrodniczego Gminy Somonino. Stanowią ok. 38% ogólnej powierzchni gminy. W drzewostanie lasów wszystkich Nadleśnictw dominuje sosna, buk i świerk. W lasach tego rejonu dominują siedliska lasu mieszanego świeżego, boru mieszanego świeżego oraz lasu świeżego. Występowanie żyznych siedlisk leśnych umożliwia przebudowanie drzewostanów z iglastych na liściaste i mieszane.

Na obszarach leśnych w gminie zagospodarowanie terenu odbywa się na podstawie przepisów odrębnych. Należy w szczególny sposób dbać o tereny leśne i chronić je przed innym, niż leśny, sposobem zagospodarowania.

Potencjał leśny gminy Somonino jest duży, może przyczynić się do wzrostu atrakcyjności turystycznej i krajobrazowej danego terenu, jak również wpływa na atrakcyjność zamieszkania na terenach przyległych. Na atrakcyjność terenu wpływ może

mieć również położenie Kaszubskiego Parku Krajobrazowego oraz jego otuliny na większości obszaru badanego terenu jak również rezerwatu przyrody Jar Rzeki Raduni.

Zaleca się niepomniejszanie i zachowanie obecnej powierzchni terenów leśnych. W przypadku przeznaczenia gruntów pokrytych lasami na cele nieleśne wymagana jest kompensacja przyrodnicza. Grunty o niewielkich walorach produkcyjnych, zagrożonych procesami erozyjnymi, zagrożonych suszą itp. zaleca się zalesiać co przyczyni się do powiększenia arealu gruntów leśnych.

10.2.1 Zalesianie gruntów

Na zalesienia gruntów rolnych należy przeznaczyć tereny w obszarze gminy wnioskowane przez ich właścicieli, o ile zalesienia wyżej wymienionych terenów nie są sprzeczne z przepisami odrębnymi. Zakłada się, że zalesieniem mogą zostać objęte głównie grunty oznaczone w ewidencji gruntów jako nieużytki, a w razie ich braku - inne grunty o najniższej przydatności produkcyjnej (VI_{1z}, VI, V, IV klasy bonitacyjnej), na których ze względu na niekorzystne uwarunkowania przyrodnicze oraz erozję, produkcja rolnicza jest nieopłacalna, użytki litogeniczne (jałowe siedliskowo, piaszczysto-żwirowe, przesuszone tereny z ubogą roślinnością), zbocza i skarpy zagrożone erozją wodną, tereny stref ochronnych obiektów uciążliwych dla środowiska i zdrowia ludzi. Należy również wziąć pod uwagę do zalesienia tereny uprawne o utrudnionych dojazdach lub utrudnionej uprawie mechanicznej oraz tereny położone w bezpośrednim sąsiedztwie lasów, jezior i cieków wodnych, gdyż ich zalesienie pomoże w zachowaniu naturalnych ciągów ekologicznych i umożliwi bezkolizyjną migrację zwierząt.

Zalesiając grunt należy dążyć do wprowadzania jedynie gatunków drzew i krzewów zgodnych z siedliskami, zachować strefę bezdrzewną wokół jezior, oczek wodnych i torfowisk.

11 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych

11.1 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią

Zagrożenie powodziowe na terenie gminy Somonino, generowane jest przede wszystkim przez rzekę Radunię i Wierzycę. Położenie gminy w zasięgu ww. rzek wiąże się z ewentualnymi powodziami, podtopieniami oraz dopływem nieznanych zanieczyszczeń.

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią rzeki Raduni koncentrują się głównie na obszarze miejscowości: Somonino, Goręczyno, Sławki, Rąty i Ostrzyce, natomiast rzeki Wierzycy- na terenie miejscowości Piotrowo. Obszary te generalnie są oddalone od istniejącej zabudowy.

Obszarami szczególnego zagrożenia powodzią, są:

- a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
- b) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%.

Naniesione na rysunek studium zasięgi zalewu stanowią obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których obowiązują zakazy wynikające z ustawy Prawo wodne.

11.2 Obszary osuwania się mas ziemnych

Obszarem predysponowanym do występowania ruchów masowych jest obszar, w którym obecność pewnych form rzeźby (osuwisk, pokryw stokowych, stożków usypiskowych lub piargowych) oraz ukształtowanie powierzchni terenu (nisze, krawędzie, progi, garby, wały, szczeliny) wskazują na rozwój takich procesów w przeszłości lub uwarunkowania geologiczno-geomorfologiczne nie wykluczają rozwoju takich procesów w przyszłości.

Zgodnie z art. 110a ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska obserwacja terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy, a także prowadzenie rejestru zawierającego informacje o tych terenach należy do zadań realizowanych przez starostę. Na dzień sporządzania dokumentu Starosta Kartuski nie posiada w swoich zasobach kart dokumentacyjnych osuwisk na terenie gminy Somonino.

System Osłony Przeciwośuwiskowej (SOPO) jest Projektem o znaczeniu ogólnopństwowym, który jest realizowany w kilku etapach. Jego podstawowym celem jest rozpoznanie i udokumentowanie wszystkich osuwisk oraz terenów potencjalnie zagrożonych ruchami masowymi w Polsce oraz założenie systemu monitoringu wglębnego i powierzchniowego na 60 wybranych osuwiskach.

Stanowi to punkt wyjścia do tworzenia map podatności osuwiskowej a w dalszym etapie – opracowania systemu prognozowania, oceny i redukcji ryzyka osuwiskowego w Polsce, czyli w ograniczeniu w znacznym stopniu szkód i zniszczeń wywołanych rozwojem osuwisk.

Projekt ma także za zadanie wspomaganie władz lokalnych w wypełnianiu obowiązków dotyczących problematyki ruchów masowych wynikających z odpowiednich ustaw i rozporządzeń.

Etapy I i II Projektu SOPO zakończyły się odpowiednio w 2008 i 2015 r. W kwietniu 2016 rozpoczęto realizację Etapu III.

W związku z powyższym jedynym źródłem informacji o ruchach masowych na terenie gminy Somonino jest przeglądowa mapa osuwisk i obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych w województwie pomorskim.

12 Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny

Na terenie gminy Somonino nie występują obiekty i obszary, dla których wyznacza się filar ochronny w złożu kopaliny.

13 Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej

Na terenie gminy Somonino nie występują pomniki zagłady i ich strefy ochronne w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady.

14 Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Rekultywacja składowiska odpadów

Na terenie Gminy Somonino znajduje się gminne składowisko odpadów w m. Kaplica, uruchomione w 1993 r. i zrehabilitowane w 2010 r.

Prace rekultywacyjne na składowisku przeprowadzone zostały zgodnie z zakresem określonym w decyzji Starosty Kartuskiego nr R. 7638/29/2005/2006/cz z dnia 5 kwietnia 2006 r. oraz decyzją zmieniającą ww. decyzję z dnia 11 stycznia 2008 r. Nr R.7638-20/2007/cz – udzielającą zgody na zamknięcie składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne o powierzchni ok. 1,55 ha w Kaplicy, gm. Somonino, w obrębie części działki nr 153/1. Na składowisku odtworzona została warstwa glebowa, wykonano biologicznej zabudowy gruntu poprzez jego zadarnienie mieszkanką traw wraz z roślinnością ochronną. W chwili obecnej prowadzony jest na składowisku monitoring.

Rekultywacja złóż kopalin

Obszar Gminy Somonino wg danych Państwowego Instytutu Geologicznego wchodzi w zasięg złóż kruszyw naturalnych, torfów, a także surowców ilastych ceramiki budowlanej. Na terenie gminy Somonino obszary i tereny górnicze są wyznaczone na terenie dwóch złóż kopalin: Rybaki oraz Kaplica-Połączyno. Występują tu również złoża udokumentowane, lecz nieeksploatowane.

Istniejące wyrobiska powinny być po zakończeniu eksploatacji kruszywa zrehabilitowane. Zalecany kierunek jest kierunek wodny, rolniczy, leśny lub urbanizacyjny. Wraz z upływem lat, działalność kopalniana znacznie przekształciła rzeźbę terenu, zmieniając lokalny krajobraz. W przypadku eksploatowanych złóż na terenie gminy, zdolność do regeneracji środowiska nastąpi dopiero po całkowitym zaniechaniu działań wydobywczych. Należy jednak pamiętać, że proces ten będzie długotrwały. Ustalenia kierunku rekultywacji przedstawiono w tabeli poniżej.

Tab. 14.1 Złoże kopalin i kierunek rekultywacji

Nazwa złoże	Stan zagospodarowania złoże	Kierunek rekultywacji	Rodzaj złoże
Somonino	złoże, którego wydobyć zostało zaniechane	rolniczy	surowce ceramiki budowlanej
Somonino I	złoże o zasobach rozpoznanych szczegółowo	rolniczo - leśny	piaski i żwiry
Rybaki	złoże zagospodarowane, eksploatowane okresowo	rolniczo - leśny	piaski i żwiry
Kaplica-Połączno	złoże eksploatowane	wodny	torfy

Źródło: Opracowanie własne

Rekultywacja nieczynnych wyrobisk

Obszary, na których zakończono eksploatację, powinny zostać poddane rekultywacji. Kształtowanie obszarów, na których zaniechano wydobycia złóż kopalin, polegać będzie głównie na przywróceniu ich pierwotnej formy lub nadaniu im nowej funkcji w wyniku rekultywacji.

Teren eksploatacji kruszywa naturalnego

W wyniku eksploatacji kruszywa naturalnego na przełomie lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych na działkach ewidencyjnych 35/1 i 36/1 w Somoninie, nastąpił proces przeobrażenia rzeźby terenu, zmiana w środowisku glebowo-przyrodniczym, powodując całkowitą degradację gruntów rolnych. Dla ww. działek ustalono rolny kierunek zagospodarowania terenu z docelowym przeznaczeniem wyrobiska na cele budownictwa jednorodzinnego.

Na podstawie decyzji z 2018 r. nastąpiło zniesienie obszaru i terenu górniczego „Bernardyna”, które obejmowały swoim zasięgiem działkę ewidencyjną nr 34/10 w miejscowości Somonino. Zgodnie z decyzją o warunkach rekultywacji z 2007 r. dla powyższej działki ustalono kierunek zagospodarowania terenu, z przeznaczeniem na cele budownictwa jednorodzinnego.

Proponowane zadania rewitalizacyjne

- ✓ rewitalizacja i przebudowa sieci kolejowej nr 214 (na odcinku Somonino – Kartuzy),
 - ✓ rewitalizacja terenów „Górnego Tarasu” (Kamela, Połęczyno, Starkowa Huta, Kaplica).
- Umożliwienie lepszego wykorzystania walorów turystycznych.

14.1 Obszary zdegradowane

Na terenie gminy Somonino nie wyznacza się obszarów zdegradowanych.

15 Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych

Na terenie gminy Somonino znajdują się tereny zamknięte w rozumieniu art. 2 pkt. 9 ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne, będące w użytkowaniu wieczystym Polskich Kolei Państwowych.

Tab 15.1 Wykaz terenów zamkniętych

Lp.	Obręb	Nr Działki
1	Rąty	182
2	Rąty	191
3	Rąty	200
4	Rąty	202
5	Rąty	204
6	Rąty	212/2
7	Rąty	240
8	Rybaki	212/1
9	Rybaki	247
10	Rybaki	248
11	Rybaki	249
12	Rybaki	250
13	Rybaki	251
14	Rybaki	259
15	Rybaki	260
16	Rybaki	261
17	Rybaki	262
18	Rybaki	263
19	Sławki	2
20	Sławki	5
21	Sławki	13
22	Sławki	14
23	Sławki	77
24	Sławki	78
25	Sławki	80
26	Sławki	83
27	Sławki	84
28	Sławki	87
29	Sławki	88
30	Sławki	91
31	Sławki	92
32	Sławki	93
33	Sławki	95
34	Sławki	96

35	Sławki	98
36	Sławki	101
37	Sławki	102
38	Sławki	104
39	Sławki	105
40	Sławki	108
41	Sławki	109
42	Sławki	112
43	Sławki	113
44	Sławki	115
45	Sławki	118
46	Sławki	120
47	Sławki	122
48	Sławki	124
49	Sławki	127
50	Sławki	128
51	Sławki	137
52	Sławki	139
53	Sławki	213
54	Sławki	216
55	Sławki	233
56	Sławki	238
57	Sławki	276
58	Sławki	279
59	Sławki	280
60	Sławki	281
61	Sławki	282
62	Sławki	327/1
63	Sławki	342
64	Sławki	344
65	Sławki	355
66	Sławki	360
67	Sławki	361
68	Sławki	362
69	Sławki	396/1
70	Sławki	399
71	Sławki	408
72	Sławki	409/2
73	Sławki	420
74	Sławki	424
75	Sławki	425
76	Sławki	426
77	Sławki	427
78	Sławki	428
79	Sławki	429

80	Sławki	430
81	Sławki	431/1
82	Sławki	432/1
83	Sławki	472
84	Sławki	475
85	Sławki	502
86	Sławki	504
87	Somonino	31
88	Somonino	32
89	Somonino	81
90	Somonino	90
91	Somonino	174/2
92	Somonino	174/9
93	Somonino	175
94	Somonino	176
95	Somonino	218
96	Somonino	396
97	Somonino	409

Źródło: Decyzja nr 3 Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 24 marca 2014 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych ze zm.

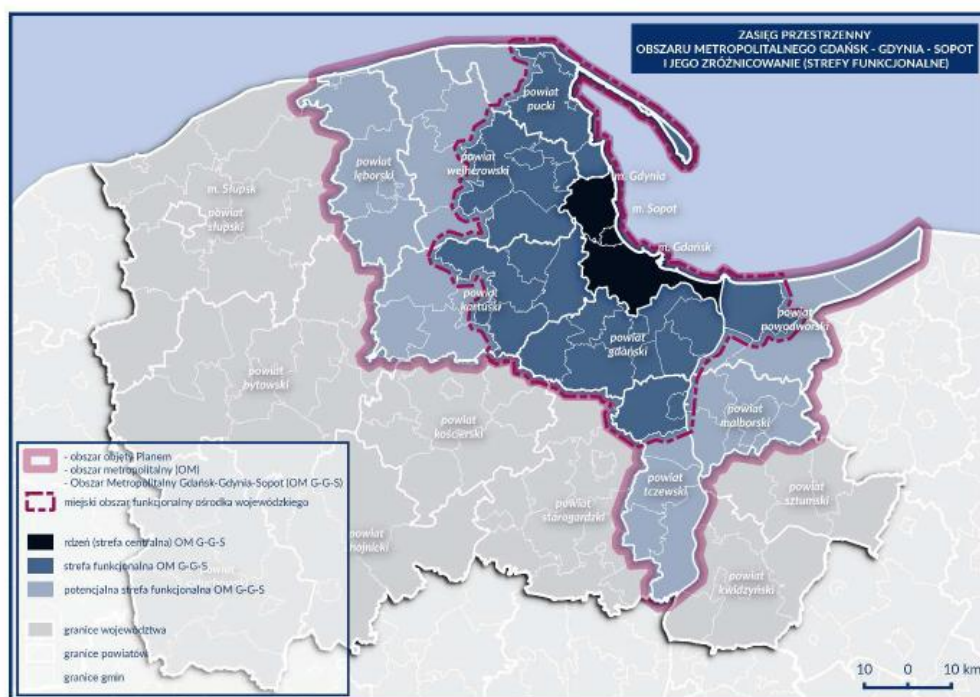
16 Obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie

Zgodnie z zapisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym obszarem funkcjonalnym jest „obszar szczególnego zjawiska z zakresu gospodarki przestrzennej lub występowania konfliktów przestrzennych, stanowiący zwarty układ przestrzenny składający się z funkcjonalnie powiązanych terenów, charakteryzujących się wspólnymi uwarunkowaniami i przewidywanymi jednolitymi celami rozwoju”.

Zgodnie z zapisami Planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego gmina Somonino została zaliczona do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego. Znajduje się ona również wśród gmin tworzących Obszar Metropolitalny Gdańsk-Gdynia-Sopot. W skład Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka wojewódzkiego wchodzi:

- ✓ rdzeń obszaru metropolitalnego: Gdańsk, Gdynia, Sopot,
- ✓ gminy otoczenia funkcjonalnego tego ośrodka, stanowiące strefę funkcjonalną obszaru metropolitalnego, w tym miasta: Hel, Jastarnia, Pruszcz Gdański, Puck, Reda, Rumia, Tczew, Wejherowo, gminy miejsko-wiejskie: Kartuzy, Władysławowo i Żukowo oraz gminy wiejskie: Cedry Wielkie, Kolbudy, Kosakowo, Luzino, Pruszcz Gdański, Przodkowo, Przywidz, Pszczółki, Puck, **Somonino**, Stegna, Suchy Dąb, Szemud, Tczew, Trąbki Wielkie i Wejherowo.

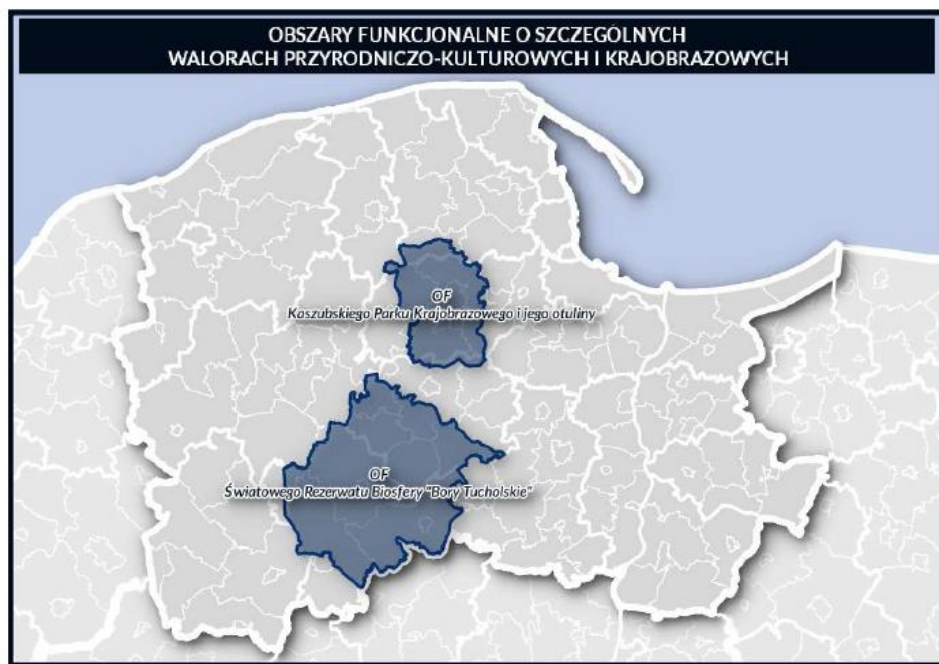
Ryc. 16.1 Zasięg przestrzenny obszaru metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot i jego zróżnicowanie

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot 2030

Ze względu na bogate właściwości przyrodnicze, na terenie gminy Somonino oraz gmin sąsiednich, wyróżniono obszar funkcjonalny o szczególnych walorach przyrodniczo-kulturowych i krajobrazowych – *Obszar Funkcjonalny Kaszubskiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny*.

Ryc. 16.2 Obszary funkcjonalne o szczególnych walorach przyrodniczo-kulturowych i krajobrazowych

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030

Identyfikacja obszarów funkcjonalnych pozwala na określenie zasad zagospodarowania przestrzennego oraz wsparcie działań polityki przestrzennej m.in. środkami w ramach krajowych i regionalnych programów rozwojowych.

17 Obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100kW, a także ich strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu

Najważniejszym elementem zrównoważonego rozwoju jest wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych. Odnawialne źródła energii odnawialnej, czyli biomasa, energia wodna, energia wiatru i energia promieniowania słonecznego mogą stanowić istotny udział w bilansie energetycznym gminy poprzez zapewnienie bezpieczeństwa i niezależności oraz przyczynić się do poprawy zaopatrzenia w energię.

Energia słoneczna

Rozwój energetyki słonecznej uzależniony jest od położenia geograficznego, a co za tym idzie od warunków klimatycznych, m.in. nasłonecznienia oraz natężenie promieniowania słonecznego. Roczne natężenie promieniowania słonecznego waha się w Polsce w granicach 950 – 1250 kWh/m², natomiast w województwie pomorskim, na terenie gdzie położona jest gmina Somonino, średnioroczne sumy nasłonecznienia kształtują się na poziomie ok. 1700 h/rok. W 2016 r. na terenie gminy występowało 1850-1900 godzin uśłonecznienia.

W obszarze gminy zezwala się na pozyskiwanie energii odnawialnej z promieniowania słonecznego poprzez kolektory słoneczne (o mocy do 100 kW) zamontowane na budynkach. Zezwala się również na lokalizację farm fotowoltaicznych wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, w obszarach wyznaczonych zgodnie z rysunkiem studium.

Energia geotermalna

Gmina Somonino nie jest preferowana jako obszar, na którym istnieje znaczący i możliwy do wykorzystania potencjał geotermii, ponadto na terenie gminy Somonino występują ograniczenia tj. stosunkowo wysokie koszty inwestycji w instalacje geotermalne oraz występowanie obszarów chronionych (m.in. Kaszubski Park Krajobrazowy). Na terenie gminy Somonino nie przewiduje się budowy instalacji geotermalnych (brak odpowiednich zasobów geotermii wysokotemperaturowej).

Istnieje jednak możliwość wykorzystania tzw. płytkiej geotermii (geotermii niskotemperaturowej) za pośrednictwem pomp ciepła. Systemy z pompami ciepła mogą być

stosowane na szeroką skalę w budownictwie jednorodzinnym, dużych budynkach mieszkaniowych, budynkach użyteczności publicznej oraz w przemyśle i gospodarce komunalnej.

Energia wiatru

Gmina Somonino zlokalizowana jest w strefie o korzystnych zasobach energetycznych wiatru. Zgodnie z zapisami uchwały nr XIII/107/12 Rady Gminy Somonino z dnia 29 lutego 2012 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Wyczechowo, zezwala się na lokalizację obiektów elektrowni wiatrowych - urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, w obszarach wyznaczonych zgodnie z rysunkiem studium. Realizacja planu będzie możliwa jedynie po spełnieniu przepisów odrębnych. Jeżeli okaże się to niemożliwe, na wyznaczonym terenie możliwa będzie lokalizacja elektrowni fotowoltaicznej.

Energia biomasy i biogazu

Biomasa to stałe lub ciekłe substancje pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego, które ulegają biodegradacji, pochodzące z produktów, odpadów i pozostałości z produkcji rolnej oraz leśnej, a także przemysłu przetwarzającego ich produkty, a także części pozostałych odpadów, które ulegają biodegradacji. Biorąc pod uwagę, bardzo duże rozproszenie zabudowy na terenie gminy, zapewnienie stabilnych dostaw surowca dla biogazowni będzie bardzo trudne. Budowa źródeł energii elektrycznej opalanych biopaliwem na terenie gminy nie będzie realizowana w związku z brakiem opłacalności takiej inwestycji.

Energia wodna

Województwo pomorskie zaliczane jest do najbardziej zasobnych pod względem energii wód płynących obszarów Polski. Obecnie w województwie funkcjonuje 109 MEW o łącznej mocy zainstalowanej 33,75 MWe. Na terenie gminy Somonino budowa MEW jest ograniczona. Na obecną chwilę nie ma przesłanek do rozważania możliwości budowy małych elektrowni wodnych na rzece Raduni w gminie Somonino, głównie z uwagi na przesłanki techniczne ale również i środowiskowe.

Warto mieć na uwadze, iż rzeka ta posiada potencjał w kierunku wykorzystania rozwiązań inżynierii wodnej. Na jej biegu zlokalizowanych jest kilkanaście MEW z piętrzeniami od kilku do kilkunastu m. Podjęcie decyzji o rozwoju hydroenergetyki na

danym obszarze powinno być poprzedzone różnego rodzaju analizami, m.in. analizą środowiskową (ocena zasobów wodnych, ocena warunków geomorfologicznych etc.).

Podsumowanie

W związku z przeprowadzonymi powyżej analizami na terenie gminy Somonino przewiduje się lokalizację odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW zgodnie z załącznikiem graficznym do studium. Określone dopuszczalne lokalizacje obejmują także ewentualną strefę ochronną tych urządzeń.

Dodatkowo zezwala się na lokalizację odnawialnych źródeł energii o mocy nie przekraczającej 100 kW w obszarze całej gminy Somonino, po spełnieniu wymagań wynikających z przepisów odrębnych. W przypadku elektrowni wiatrowych zezwala się na lokalizację mikroinstalacji wiatrowych.

18 Kierunki i zadania w zakresie rozwoju turystyki na terenie gminy Somonino w odniesieniu do dokumentów ponadlokalnych

PRZEDSIĘWZIĘCIE POMORSKIE SZLAKI KAJAKOWE **(KAJAKIEM PRZEZ POMORZE)**

„Pomorskie Szlaki Kajakowe (Kajakiem przez Pomorze)” wpisuje się w zakres ustaleń przewidzianych Planem zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego tj.

„Rozwijanie zagospodarowania turystycznego szlaków kajakowych przez budowę i modernizację pól biwakowych (m.in. urządzenie i wyposażanie w sanitariaty, suszarnie dla kajaków, przyłącza energetyczne i oświetlenie), stanic oraz punktów etapowych, miejsc wodowania i wyjmowania kajaków, miejsc przenoski przy przeszkodach oraz kompleksowe oznakowanie szlaków i dojazdów do przystani, przede wszystkim:

- 1) *Na rzekach objętych przedsięwzięciem Kajakiem przez Pomorze (Pomorskie Szlaki Kajakowe): (...), Radunia, (...).*

W ramach powyższego przedsięwzięcia gmina Somonino realizuje projekt pn. „Pomorskie Szlaki Kajakowe – Szlakiem Raduni”. Projekt prowadzony jest w partnerstwie z gminami Stężyca, Chmielno, Kartuzy, Żukowo, Pruszcz Gdański, miastem Pruszcz Gdański oraz Wypożyczalnią Sprzętu Rekreacyjnego Kaszubskie Kajaki Paweł Marsz przy dofinansowaniu ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014 – 2020.

W ramach projektu na terenie gminy Somonino zostaną zrealizowane następujące inwestycje:

- 1) *Budowa przystani kajakowej nad rzeką Radunią w miejscowości Somonino wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną i towarzyszącą,*
- 2) *Budowa przystani kajakowej nad rzeką Radunią w miejscowości Goręczyno wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną i towarzyszącą,*
- 3) *Budowa pomostów na jeziorze Ostrzyckim,*
- 4) *Budowa przystani kajakowej nad rzeką Radunią w miejscowości Ostrzyce.*

Realizacja projektu przewidywana jest do końca 2020 roku.

Zgodnie z zapisami „Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie atrakcyjności kulturalnej i turystycznej. Pomorska Podróż” (*Załącznik nr 1 do Uchwały nr 1123/185 /16 Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 3 listopada 2016 roku*) celem przedsięwzięcia „Pomorskie szlaki kajakowe” jest udostępnienie szlaków wodnych dla kajakarzy i zapewnienie im bezpieczeństwa poprzez rozbudowę i poprawę standardu infrastruktury turystycznej, w szczególności kajakowej, a także udostępnienie kajakarzom dziedzictwa kulturowego i naturalnego w obszarach położonych wzdłuż pomorskich szlaków wodnych – mając na uwadze ukierunkowanie ruchu turystycznego na obszarach cennych przyrodniczo zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz działania promujące tę formę aktywnej turystyki, która stanie się rozpoznawalnym regionalnym i sieciowym produktem turystycznym województwa pomorskiego.

Projekt dotyczy zagospodarowania ok. 1500 km istniejących i potencjalnych szlaków kajakowych regionu pomorskiego, ze wskazaniem blisko 300 miejsc lokalizacji. Końcowym efektem ma być powstanie i zagospodarowanie 15 pomorskich szlaków kajakowych.

Przedsięwzięcie obejmuje opracowanie pełnej dokumentacji projektowo – techniczno – środowiskowej, rozbudowę i poprawę standardu infrastruktury turystycznej, w szczególności kajakowej (przenoski, przystanie i stacje kajakowe, miejsca wodowania i wyjmowania kajaków, miejsca etapowe, oznakowanie szlaku) oraz działania promujące tę formę aktywnej turystyki (kampania promocyjna Pomorskie Szlaki Kajakowe).

WZMACNIANIE CAŁOROCZNEJ I ATRAKCYJNEJ OFERTY
TURYSTYCZNEJ W OPARCIU O ZASOBY I WALORY PRZYRODNICZO-
KULTUROWE, KRAJOBRAZOWE I FUNKCJE METROPOLITARNE
(ZGODNIE Z ZAPISAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO
KIERUNEK POLITYKI PRZESTRZENNEJ Kierunek 2.3.)

Przyjmuje się następujące zasady zagospodarowania terenu:

- Zasadę harmonijnego kształtowania zagospodarowania rekreacyjnego i wypoczynkowego realizowaną między innymi poprzez uzależnienie rozwoju nowych terenów budownictwa letniskowego od ich wyposażenia w infrastrukturę ochrony środowiska a także uwzględnianie naturalnych właściwości terenu

i ograniczanie negatywnego oddziaływania zagospodarowania rekreacyjnego i jego następstw na zasoby przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe (zasada 2.3.4).

- Zasadę kształtowania ponadregionalnych i regionalnych tras rowerowych, na które w gminie Somonino składają się trasy regionalne:
 - ✓ Nr 111: Przetoczyno – Przodkowo – Kartuzy – Kartuzy (m.) – **Somonino** – Nowa Karczma – Liniewo – Stara Kiszewa,
 - ✓ Nr 137 (Kaszubska Trasa Rowerowa): Żukowo (m.) – Przodkowo – Chmielno – Kartuzy – Sierakowice – Ceromin – Pomysk – Parchowo – Sulęczyno – Stężyca – **Somonino** – Żukowo – Żukowo (m.) (zasada 2.3.8),
- Zasadę kształtowania ponadregionalnych i regionalnych szlaków wodnych, tj. śródlądowego kajakowego na **rzece Raduni** (zasada 2.3.9).

W ramach działań i przedsięwzięć polityki przestrzennej, służących realizacji kierunku 2.3. na terenie gminy Somonino zakłada się wykonanie zadania p.n.: *Wykorzystanie turystyczne zasobów i walorów kulturowych regionu przez rozwój infrastruktury turystycznej w miejscowościach położonych na szlakach kulturowych*. Realizacja powyższego przedsięwzięcia odbywa się w oparciu o przebieg **Szlaku zabytków hydrotechniki:** Myłof (gm. Czersk); Łebień (gm. Damnica); Konradowo, Krzynia, Skarszow Dolny, Strzegomino (gm. Dębica Kaszubska), Gdańsk; Drzeżewo, Żelkowo (gm. Głowczyce); Czymanowo (gm. Gniewino); Biesowice, Kępice, Kępka (gm. Kępice); Bielkowo, Łapino (gm. Kolbudy); Gałąźnia Mała (gm. Kołczygłowy), Korzeniewo (gm. Kwidzyn); Lipusz; Malbork; Soszyca (gm. Parchowo); Łupawa, Poganice (gm. Potęgowo); Międzyłęż, Stocki Młyn (gm. Pelplin), Prabuty; Pruszcz Gdański; Juszkowo, Prędzieszyn, Straszyn (gm. Pruszcz Gdański); Czarnocin (gm. Skarszewy); Słupsk; Smołdzino; **Rybaki (gm. Somonino)**; Kolincz, Owidz (gm. Starogard Gdański), Drewnica, Mikoszewo, Rybina (gm. Stegna); Polder Przebrno (gm. Krynica Morska); Sulęczyno; Biała Góra (gm. Sztum); Sztutowo; Tczew; Rutki (gm. Żukowo);